

ELINTARVIKEVALVONNAN SANASTO - OHJE
VALVONTAKOHTEISIIN JA VALVONTATIETOIHIN
LIITTYVIEN TERMIEN KÄYTÖSTÄ

Ordlista för livsmedelstillsyn – Anvisning om
användning av terminologin inom områdena
kontrollobjekt och tillsynsdata

Food Control Vocabulary – Guideline for Use of
Terminology Related to Objects of Control and Control
Data

Helsinki 2010

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Esipuhe

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Sanastokeskus TSK ovat laatineet Kuntien elintarvikevalvonnan tiedonkeruun kehittämisprojektin (KUTI) yhteydessä elintarvikevalvonnan sanastoa. Sanastotyötä tehdään projekteina, jotka yhdistetään KUTI-projektin vaiheisiin niissä arvioidun sanastotyön tarpeen mukaan. Sanastoprojektien tarkoituksena on koota sanastojulkaisuksi tiedonkeruun kannalta keskeisimmät elintarvikevalvonnan käsitteet. Sanastoa alettiin laatia alkuvuodesta 2007 noin vuoden mittaisena projektina (KUTI 1), jossa käsiteltiin valvontakohteisiin liittyviä käsitteitä. Työtä jatkettiin jälleen vuoden 2008 lopussa reilun vuoden ajan, ja tällöin aiheena olivat erityisesti tarkastuksissa kerättävät valvontatiedot (KUTI 2A).

Oheiseen Elintarvikevalvonnan sanastoon on koottu kaikki sanastotyön tuloksena syntyneet 135 käsitekuvausta. Sanastossa selvitetään käsitteiden sisältö määritelmien ja niitä täydentävien lisätietojen avulla sekä annetaan suositukset suomenkielisistä termeistä. Termeille on annettu vastineet ruotsin ja englannin kielillä. Käsitteiden välisiä suhteita havainnollistetaan käsitekaavioilla, joiden toivotaan antavan lukijalle kokonaiskuvan kustakin aihealueesta.

Elintarvikevalvonnan sanasto on tarkoitettu ennen kaikkea elintarvikevalvontaviranomaisille valvonnan käsitteiden yhtenäistämiseksi erityisesti tietojärjestelmissä. Sanaston tarkoituksena ei ole siksi ohjeistaa suoraan elintarvikevalvontaa vaan selkeyttää ja yhtenäistää termien käyttöä yksiselitteisten määritelmien sekä termien käyttöä koskevien suositusten avulla.

Sanastossa annetut määritelmät voivat poiketa muodoltaan elintarvikelainsäädännössä käytetyistä määritelmistä, mutta eivät sisällöltään ole ristiriidassa lainsäädännön määritelmien kanssa. Koska Elintarvikevalvonnan sanaston termit ja määritelmät ovat viestintää tehostamaan tarkoitettuja suosituksia, sanasto helpottaa paitsi valvontaviranomaisten myös esimerkiksi elintarvikevalvonnan termejä tarvitsevien kääntäjien, toimittajien ja tiedottajien työtä.

Elintarvikevalvonnan sanastoa laativiin työryhmiin ovat kuuluneet:

Anne Fagerlund, Evira, LIHA (KUTI 1), HYGI (KUTI 2A)
Eeva Fieandt, Evira, VASU (KUTI 2A)
Joni Haapanen, Evira, TUMA (KUTI 2A)
Maarit Haverinen, Evira, TUMA (KUTI 1)
Jyrki Huikari, Sosiaali- ja terveysministeriö
Pirkko Kostamo, Evira, TUMA (KUTI 1), TUTU (KUTI 2A)
Kalevi Kotilainen, Espoon kaupunki
Mari Laihonon, Evira, HYGI (KUTI 1)
Taina Lehdonkivi, Evira, HYGI (KUTI 2A)
Merja Lumme, Kotkan kaupunki (KUTI 1)
Marko Naapuri, Evira, HYGI
Ulla Poutiainen-Lindfors, Evira, VALO (KUTI 1), VASU (KUTI 2A)
Jorma Riihikoski, Evira, TIHY (KUTI 2A, 16.2.2010 saakka)
Kirsi Sario, Etelä-Suomen lääninhallitus (KUTI 2A)
Saila Suominen, Evira, VALO (KUTI 1), TIHY (KUTI 2A)
Pentti Tenno, Evira, VALO (KUTI 1, 31.8.2007 saakka)
Raija Törmä-Oksanen, Evira, HYGI (KUTI 2A)
Mika Varjonen, Evira, HYGI (KUTI 2A)
Merja Virtanen, Tampereen kaupunki (KUTI 2A)
Tiina Vuolteenaho, Tike

Lena Jolkkonen, Sanastokeskus TSK (KUTI 1)
Mari Suhonen, Sanastokeskus TSK (KUTI 2A)
Susanna Äijälä, Sanastokeskus TSK (KUTI 1)

Sanaston ruotsinkielisiä termejä haki ja tarkisti **Harriet Wallin** Evirasta molemmissa projekteissa sekä KUTI 2A:ssa hänen lisäksi **Eeva Fieandt** Evirasta, **Siiri Susitaival** ja **Mari Suhonen** Sanastokeskus TSK:sta. Englanninkielisiä termejä hakivat ja tarkistivat KUTI 1:ssä **Rami Rauhala** Tikestä ja **Sirpa Suhonen** Sanastokeskus TSK:sta ja KUTI 2A:ssa Harriet Wallin ja Eeva Fieandt Evirasta sekä Siiri Susitaival ja Mari Suhonen Sanastokeskus TSK:sta. Sanaston tallennus- ja muokkaustekniikasta vastasi Sanastokeskus TSK:n IT-suunnittelija **Saku Seppälä**.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

KUTI 1 -projektissa sanastoon saatiin lausunnot 13:lta ja KUTI 2A -projektissa 26:lta alan organisaatioilta ja asiantuntijalta. Lausuntokierroksella saatua palautetta on hyödynnetty sanaston viimeistelyssä.

Kiitämme kaikkia kanssamme yhteistyötä tehneitä arvokkaasta avusta!

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	2
Sisällysluettelo	4
Käsittekaavioluettelo	5
Sanaston käytöstä	6
1 Valvontakohteet.....	12
1.1 Elintarvikelain mukainen toiminta	14
1.2 Elintarvikelain mukaiset toimijat.....	19
1.3 Elintarvikelain mukaiset toimipaikat	21
1.4 Tuotteet.....	27
1.5 Valvonta ja rekisterit	32
2 Valvontatiedot.....	35
2.1 Tarkastukset.....	45
2.2 Säännösten noudattamatta jättämisestä seuraavat valvontatoimenpiteet ja elintarvikemääräysten vastaisen toiminnan syyt	50
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	61
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register	63
Suomenkielinen hakemisto	65

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Käsittekaavioluettelo

Käsittekaavio 1. Yleisiä valvontakohteisiin liittyviä käsitteitä.....	12
Käsittekaavio 2. Elintarvikelain mukainen toiminta	14
Käsittekaavio 3. Elintarvikelain mukaiset toimijat	19
Käsittekaavio 4. Elintarvikelain mukaiset toimipaikat.....	21
Käsittekaavio 5. Liha-alan laitokset	23
Käsittekaavio 6. Muna-alan laitokset.....	25
Käsittekaavio 7. Tuotteet.....	27
Käsittekaavio 8. Valvonta ja rekisterit.....	32
Käsittekaavio 9. Yleisiä valvontatietoihin liittyviä käsitteitä	35
Käsittekaavio 10. Valvontatoimenpiteet.....	39
Käsittekaavio 11. Valvontatiedot	41
Käsittekaavio 12. Terveysvaaran hallinta	43
Käsittekaavio 13. Tarkastukset	45
Käsittekaavio 14. Toimijan elintarvikemääräysten vastainen toiminta	50
Käsittekaavio 15. Toimivaltaisten valvontaviranomaisten käyttämät elintarvikelain mukaiset hallinnolliset pakkokeinot	54
Käsittekaavio 16. Eviran käyttämät elintarvikelain mukaiset hallinnolliset pakkokeinot.....	57
Käsittekaavio 17. Hallinnollisten pakkokeinojen tehosteet.....	59

Sanaston käytöstä

Käsitteet, määritelmät ja termit

Sanaston lähtökohtana on ollut luotettavien termisuositusten, määritelmien, käsitejärjestelmien ja vastineiden tuottaminen. Siksi sanasto on laadittu systemaattisesti, terminologisten periaatteiden ja menetelmien mukaisesti¹. Terminologiselle sanastotyölle on ominaista käsitekeskeisyys. Siinä missä sanakirjat tarkastelevat sanoja ja niiden merkityksiä, terminologisten sanastojen lähtökohtana ovat käsitteet ja niiden väliset suhteet.

Käsitteet (esim. *hallinnollinen pakkokeino*) ovat ihmisen mielessään muodostamia ajatusmalleja, jotka vastaavat tiettyjä todellisuuden kohteita, niin sanottuja tarkoitteita. Tarkoitteet voivat olla konkreettisia (esim. *munapakkaamo*) tai abstrakteja (esim. *toimijan tiedon puute*), ja niillä on erilaisia ominaisuuksia. Näistä ominaisuuksista muodostettuja ajatusmalleja kutsutaan käsitepiirteiksi. Käsitteen sisältö muodostuu joukosta erilaisia käsitepiirteitä, joista olennaiset ja erottavat kuvataan **määritelmän** avulla. **Termit** puolestaan ovat käsitteiden nimityksiä, joiden avulla voidaan lyhyesti viitata käsitteen koko sisältöön.

Sanaston käsitteet on analysoitu selvittämällä kunkin käsitteen olennainen sisältö, käsitteiden väliset suhteet ja näiden suhteiden perusteella muodostuvat käsitejärjestelmät. Analyysin tuloksia on hyödynnetty määritelmien laadinnassa ja termien valinnassa. Käsitejärjestelmät on kuvattu usein myös graafisina kaavioina.

Sanaston rakenne ja merkinnät

Sanasto on ryhmitelty aiheen mukaisesti jäsennelyihin lukuihin, ja kussakin luvussa toisiinsa liittyvät käsitteet on pyritty sijoittamaan lähekkäin. **Aakkosellinen hakemisto** löytyy sanaston lopusta kullakin sanaston kielellä. Hakemistoihin on poimittu suositettavien ja hylättävien termien lisäksi muita hakusanoja, jotka liittyvät läheisesti kyseiseen käsitteeseen. Nämä muut hakusanat viittaavat hakemistoissa päätermiin ja sen tietuenumeroon.

Käsitteet on esitetty sekä numeroituina termitietueina että käsitejärjestelmiä kuvaavina kaavioina. Käsitejärjestelmäkaaviot ja termitietueet on tarkoitettu toisiaan tukeviksi esitysmuodoiksi. Seuraavassa taulukossa on esimerkkinä *valvontatietoa* käsittelevä **termitietue** (vasemmassa sarakkeessa):

¹ Ks. tarkemmin esim. Sanastotyön käsikirja (TSK 14, SFS-käsikirja 50, 1989)

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

69	<i>tietueen numero</i>
valvontatieto	<i>suomenkielinen termi tai termit sekä mahdolliset hylättävät termit</i>
sv tillsynsdata <i>pl</i> ; kontrolldata <i>pl</i> en control data not: control information	<i>ruotsin- ja englanninkieliset vastineet sekä mahdolliset hylättävät vastineet</i>
säädösten mukainen ja valvonnan kannalta tarpeellinen tieto	<i>käsitteen määritelmä (kursivointi viittaa sanastossa määriteltyyn käsitteeseen)</i>
Valvontatietoja ovat valvontakohteen tunnistetiedot, valvontatoimenpiteisiin liittyvät tiedot sekä vastaavat muut elintarvikelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.	<i>määritelmää täydentävä huomautus (kursivointi viittaa sanastossa määriteltyyn käsitteeseen)</i>

Suosittelavin **termi** on tietueessa ensimmäisenä. Samaa tarkoittavat termit eli **synonyymit** on merkitty suositettavimman termin jälkeen ja synonyymit on erotettu toisistaan puolipisteellä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Termien yhteydessä on eräissä tapauksissa käytetty seuraavia merkintöjä:

sv	ruotsinkieliset termit
en	englanninkieliset termit
/GB/	britannianenglanti
/US/	amerikanenglanti
n	ruotsin ett-suku
pl	termiä käytetään vain monikkumuotoisena
*	termiehdotus
<	termi tai vastine viittaa määriteltyä käsitettä laajempaan käsitteeseen samanlaisessa käsitejärjestelmässä
>	termi tai vastine viittaa määriteltyä käsitettä suppeampaan käsitteeseen samanlaisessa käsitejärjestelmässä
mieluummin kuin: hellre än: rather than:	termin käyttöä ei suositella kielellisistä syistä (esim. vierasperäisyyden vuoksi)
ei: inte: not:	termi tarkoittaa eri asiaa kuin suositettava termi, eikä sitä pitäisi käyttää tässä merkityksessä
(1)	homonyymi, eli sanaston eri tietueissa esiintyvä kirjoitusasultaan samanlaisia, mutta merkitykseltään erilaisia termejä, jotka on erotettu toisistaan termin perässä olevin numeroin.

Määritelmät alkavat pienellä kirjaimella, eikä niiden lopussa ole pistettä. Tämä kirjoitustapa perustuu kansainväliseen terminologiastandardiin. Määritelmät on kirjoitettu sellaiseen muotoon, että niiden avulla voidaan tunnistaa kunkin käsitteen paikka käsitejärjestelmässä. Määritelmissä ja huomautuksissa kursivoidut termit viittaavat tässä sanastossa toisaalla määriteltyihin käsitteisiin.

Määritelmää täydentävissä **huomautuksissa** on muun muassa esitetty lisätietoja käsitteestä, annettu esimerkkejä tai kerrottu käsitteeseen läheisesti liittyvistä muista käsitteistä. Lisäksi huomautuksissa voi olla tietoa termien käytöstä. Huomautukset on kirjoitettu normaaleiksi virkkeiksi ja ne on erotettu määritelmistä sisennyksellä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Kaavioiden tulkinta

Käsittekaaviot havainnollistavat käsitteiden välisiä suhteita ja auttavat hahmottamaan kokonaisuuksia. Käsittekaaviot eivät kuvaa mitään yksittäistä tilannetta, tapahtumaa tai järjestelmää, eikä niitä pidä sekoittaa esimerkiksi organisaatiokaavioihin. Sen sijaan kaaviot kuvaavat yleistyksiä, joita ihmiset muodostavat mielessään joukosta samantyyppisiä todellisuuden ilmentymiä eli käsitteitä.

Sanastossa esiintyy seuraavanlaisia käsitesuhteita ja terminologisten käsitesuhteiden vakiintuneita merkintätapoja:

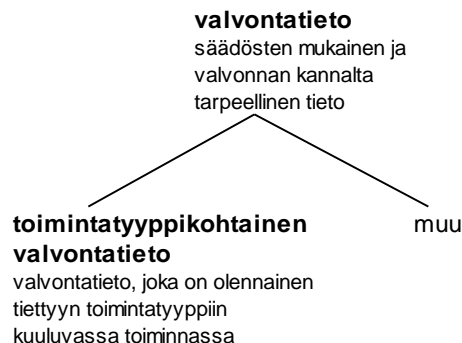
Käsite

- kutakin käsitettä on kuvattu kaaviossa lihavoidun, suositettavan termin ja sen alla olevan määritelmän avulla
- kaavioissa on myös lihavoimattomia aputermejä, jotka helpottavat kaavioiden tulkintaa, mutta joita ei ole määritelty sanastossa
- kaaviot eivät sisällä termitietueiden synonyymejä tai huomautuksia

valvontatieto
säädösten mukainen
ja valvonnan kannalta
tarpeellinen tieto

Hierarkkinen suhde (puudiagrammi)

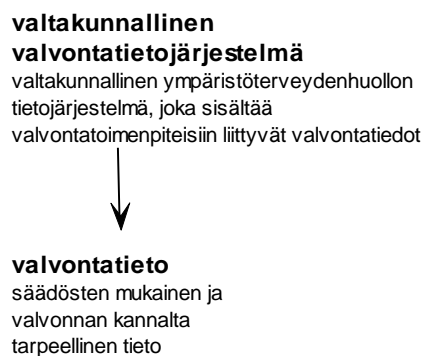
- vallitsee laajemman yläkäsitteen (*valvontatieto*) ja sitä suppeamman alakäsitteen (*toimintatyyppikohtainen valvontatieto*) välillä
- alakäsite sisältää kaikki yläkäsitteen piirteet sekä vähintään yhden lisäpiirteen, mutta sitä vastaa suppeampi joukko tarkoitteita kuin yläkäsitettä
- alakäsite voidaan ajatella yläkäsitteen erikoistapaukseksi
- piirrossuunta yleensä ylhäältä alaspäin tai vasemmalta oikealle

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Funktiosuhde (nuolet)

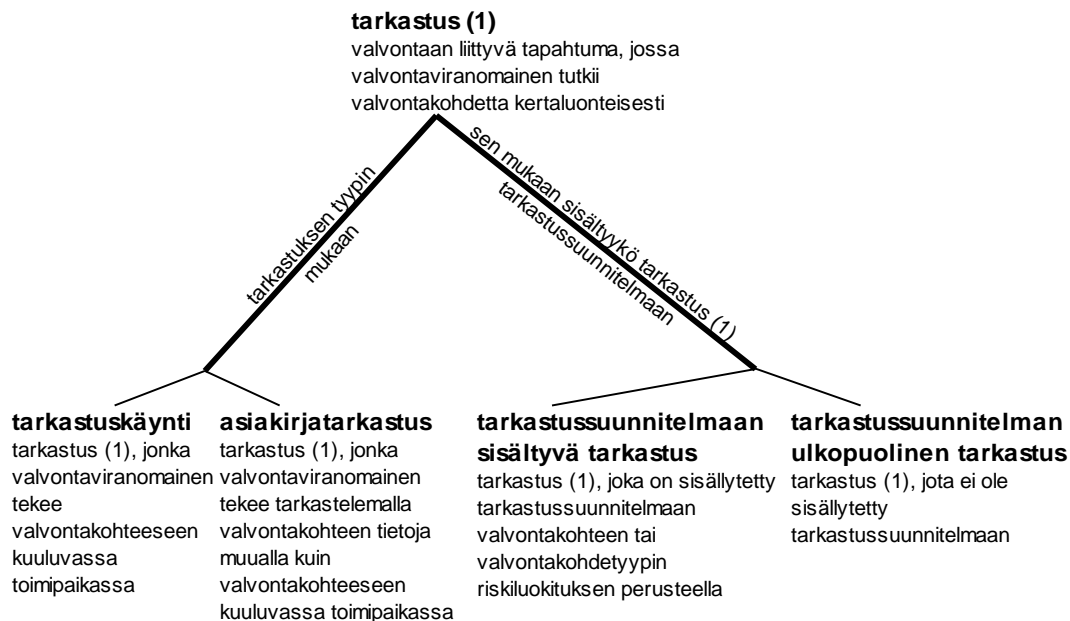
- laaja joukko erilaisia käsitesuhteita, joita ei voida luokitella hierarkkiseksi tai koostumussuhteiksi
- esim. ajalliset, paikalliset, toiminnalliset, välineelliset sekä alkuperään ja syntyyn liittyvät suhteet
- tyyppi käy yleensä ilmi määritelmän kielellisestä muodosta
- esim. *valtakunnallisen valvontatietojärjestelmän ja valvontatiedon* välinen suhde; valtakunnallinen valvontatietojärjestelmä sisältää valvontatoimenpiteisiin liittyvät valvontatiedot

Moniulotteinen käsitejärjestelmä (lihavoidut viivat)

- jaotteluperuste (määritelmän näkökulma) on merkitty lihavoidun ulottuvuusviivan päälle
- yläkäsitteestä päästään erilaisiin alakäsitevalikoimiin käyttämällä eri jaotteluperusteita
- yhteen ulottuvuuteen kuuluvat (kaaviossa yhden paksunnetun viivan alla olevat) eli yhden jaotteluperusteen mukaiset alakäsitteet ovat aina toisensa poissulkevia
- useasta eri ulottuvuudesta poimittuja alakäsitteitä voidaan yhdistää uusiksi käsitteiksi
- esim. eri ulottuvuuksissa olevat *tarkastuskäynti* ja *tarkastussuunnitelmaan sisältyvä tarkastus* voivat yhdistyä, eli tarkastuskäynti voi olla tarkastussuunnitelmaan sisältyvä tarkastus
- esim. samassa ulottuvuudessa olevat käsitteet eivät voi yhdistyä, eli tarkastuskäynti ei voi olla asiakirjatarkastus

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

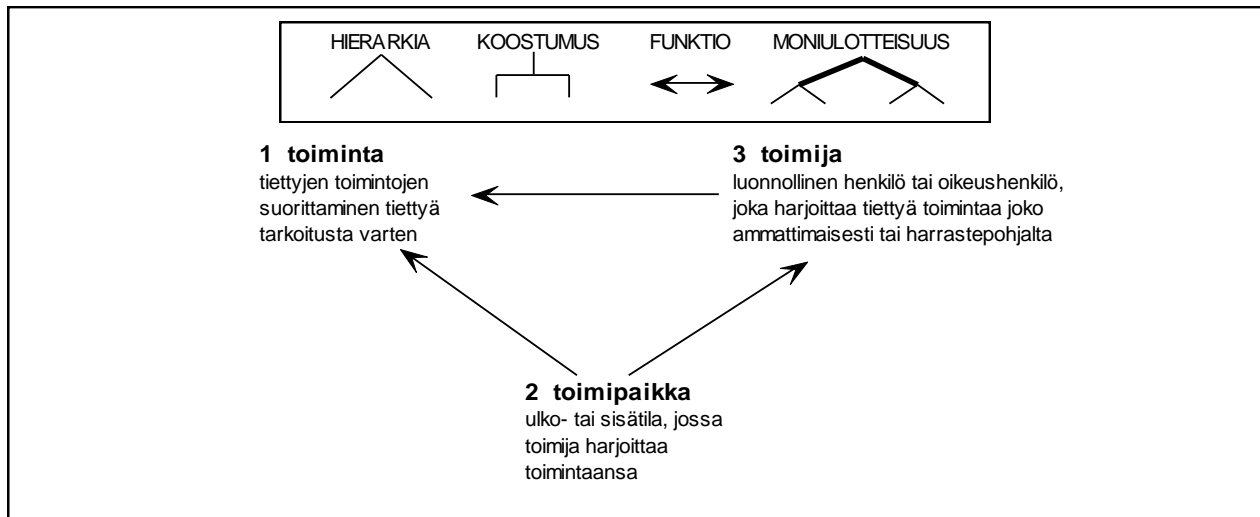
Sekakoosteinen käsitejärjestelmä

- samassa käsitejärjestelmässä esiintyy useita eri käsitesuhdetyppejä, esimerkiksi sekä hierarkkisia että funktiosuhteita

Katkoviivat

- kuvaavat käsitesuhteita, jotka ovat käsitteen ymmärtämisen kannalta tärkeitä mutta määrittelyn kannalta epäolennaisia
- suhteet eivät käy ilmi määritelmistä, mutta ne ilmenevät esimerkiksi huomautuksesta

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

1 Valvontakohteet

Käsitekaavio 1. Yleisiä valvontakohteisiin liittyviä käsitteitä.

1

toiminta

 sv verksamhet
 en activity

tiettyjen toimintojen suorittaminen tiettyä tarkoitusta varten

 Ympäristöterveydenhuollon *kohdetietojärjestelmän* käsitelmässä toiminta sitoo *toimijan* ja *toimipaikan* toisiinsa.

Ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmän käsitelmässä yhtä toimintaa voi harjoittaa vain yksi toimija eli tietyllä toiminnalla voi olla vain yksi vastuullinen toimija. Tietty toiminta tapahtuu vain yhdessä toimipaikassa tai toiminnalle ei ole olemassa lainkaan toimipaikkaa.

2

toimipaikka

 sv verksamhetsställe *n*; arbetsställe *n* (Eurostats statistik); lokal verksamhetsenhet (Eurostats statistik)
 en place of activity; > place of business; local kind of activity unit (Eurostat statistics)

 ulko- tai sisätila, jossa *toimija* harjoittaa *toimintaansa*

 Ympäristöterveydenhuollon *kohdetietojärjestelmän* käsitelmässä toiminta sitoo *toimijan* ja *toimipaikan* toisiinsa.

Ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmän käsitelmässä toimipaikassa voi olla useita toimijoita harjoittamassa yhtä tai useampaa toimintaa.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

3

toimija; toiminnanharjoittaja

sv företagare; verksamhetsutövare; aktör

en operator; entrepreneur

luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka harjoittaa tiettyä *toimintaa* joko ammattimaisesti tai harrastepohjalta

Ympäristöterveydenhuollon *kohdetietojärjestelmän* käsitemallissa toiminta sitoo toimijan ja *toimipaikan* toisiinsa.

4

toimintaluokka

sv verksamhetsklass; verksamhetskategori

en class of activity; category of activity

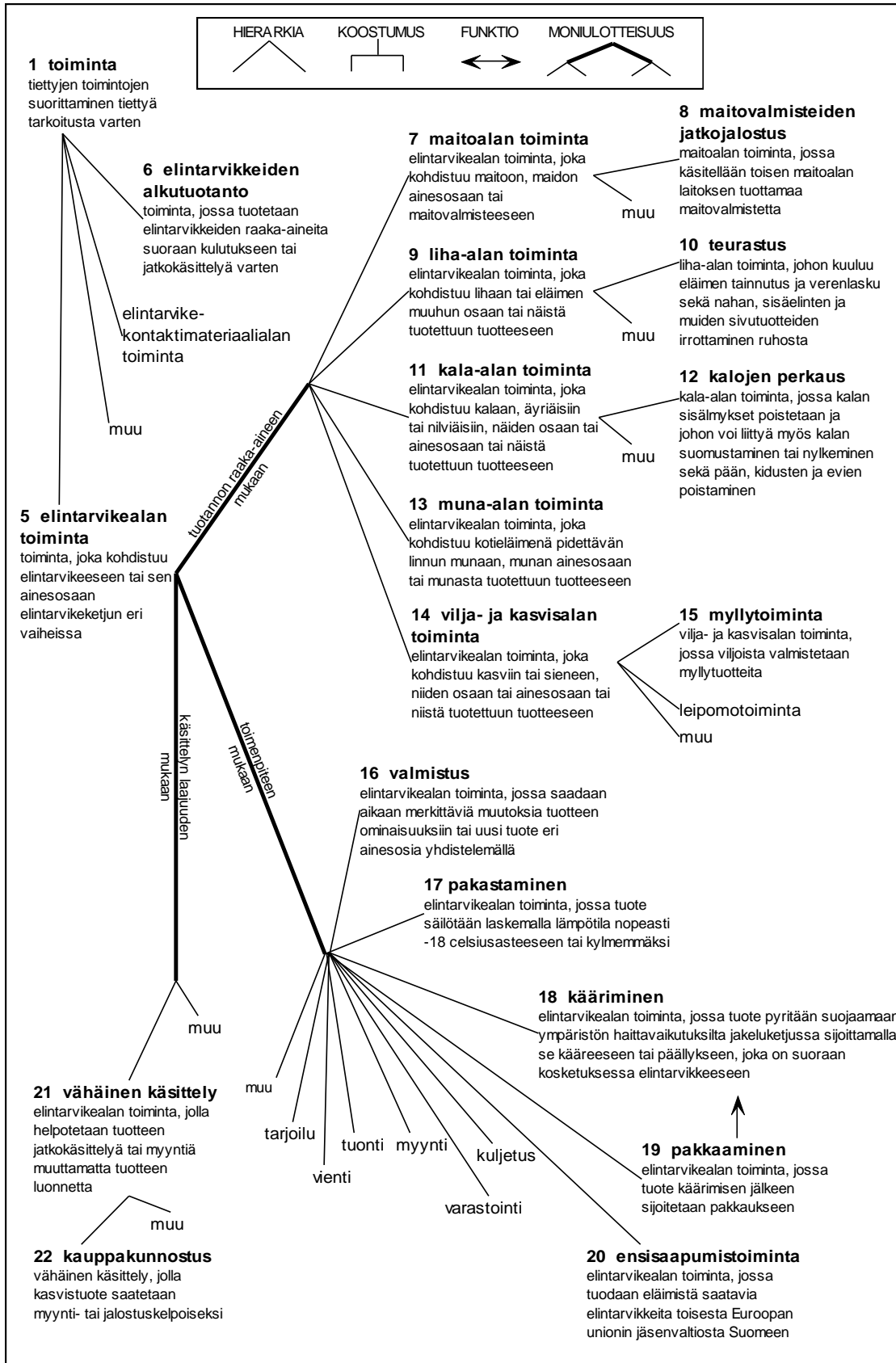
toiminnoista tietyin perustein muodostettu ryhmä

Kuntien elintarvikevalvonnan tiedonkeruussa toimintaluokkia ovat esimerkiksi liha-ala, kala-ala, vilja- ja kasvisala, elintarvikkeiden myynti ja elintarvikkeiden kuljetus.

Kuntien elintarvikevalvonnan tiedonkeruussa toimintaluokat koostuvat toimintatyypeistä. Toimintatyyppinä ovat esimerkiksi *teurastus*, *kalojen perkaus* ja *myllytoiminta*.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

1.1 Elintarvikelain mukainen toiminta

Käsittekaavio 2. Elintarvikelain mukainen toiminta.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

5

elintarvikealan toiminta

sv verksamhet inom livsmedelsbranschen
en food business activity; food business

toiminta, joka kohdistuu *elintarvikkeeseen* tai sen ainesosaan elintarvikeketjun eri vaiheissa. Elintarvikealan toiminnalle on elintarvikelainsäädännön velvoittamana haettava hyväksyntä ja rekisteröinti tai sen aloittamisesta on ilmoitettava *valvontaviranomaiselle*. Elintarvikekontaktimateriaalialan toiminta on elintarvikealan toimintaan rinnastettavaa toimintaa, joka kohdistuu *elintarvikekontaktimateriaaliin*.

6

elintarvikkeiden alkutuotanto

sv primärproduktion av livsmedel
en primary food production

toiminta, jossa tuotetaan *elintarvikkeiden* raaka-aineita suoraan kulutukseen tai jatkokäsittelyä varten

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 mukaan alkutuotannolla tarkoitetaan alkutuotannon tuotteiden tuotantoa, kasvatusta ja viljelyä, myös sadonkorjuuta, lypsämistä ja kaikkia eläintuotannon vaiheita ennen *teurastusta*. Se sisältää myös metsästyksen, kalastuksen ja luonnonvaraisten tuotteiden keräämisen.

7

maitoalan toiminta

sv verksamhet inom mjölkbranschen
en activity in milk sector; activity in dairy sector

elintarvikealan toiminta, joka kohdistuu maitoon, maidon ainesosaan tai *maitovalmisteseen*

8

maitovalmisteiden jatkojalostus

sv vidareförädling av mjölkprodukter
en further processing of milk products

maitoalan toiminta, jossa käsitellään toisen maitoalan *laitoksen* tuottamaa *maitovalmistetta*

Maitovalmisteiden jatkojalostusta harjoittavat maitoalan laitokset eivät ota vastaan raakamaitoa.

Maitovalmisteiden jatkojalostusta on esimerkiksi juustojen paloittelu ja savustaminen.

9

liha-alan toiminta

sv verksamhet inom köttbranschen
en activity in meat sector

elintarvikealan toiminta, joka kohdistuu lihaan tai eläimen muuhun osaan tai näistä tuotettuun tuotteeseen

Elintarvikevalvonnassa liha-alan toimintaan kuuluu esimerkiksi *teurastus*.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

10

teurastus

sv slakt

en slaughtering; slaughter

liha-alan toiminta, johon kuuluu eläimen tainnutus ja verenlasku sekä nahan, sisäelinten ja muiden sivutuotteiden irrottaminen ruhosta

Sivutuotteita ovat esimerkiksi pää, sorkat, häntä, rasva ja selkäydin.

11

kala-alan toiminta

sv verksamhet inom fiskbranschen

en activity in fisheries sector

elintarvikealan toiminta, joka kohdistuu kalaan, äyriäisiin tai nilviäisiin, näiden osaan tai ainesosaan tai näistä tuotettuun tuotteeseen

Elintarvikevalvonnassa kala-alan toimintaan kuuluu esimerkiksi *kalojen perkaus*, fileointi ja viipalointi sekä suolaaminen, marinointi, kuivaaminen, savustaminen tai muu kypsentäminen.

12

kalojen perkaus

sv fiskrensning

en fish cleaning

kala-alan toiminta, jossa kalan sisälmykset poistetaan ja johon voi liittyä myös kalan suomustaminen tai nylkeminen sekä pään, kidusten ja evien poistaminen

13

muna-alan toiminta

sv verksamhet inom äggbranschen

en activity in egg sector

elintarvikealan toiminta, joka kohdistuu kotieläimenä pidettävän linnun munaan, munan ainesosaan tai munasta tuotettuun tuotteeseen

14

vilja- ja kasvisalan toiminta

sv verksamhet inom spannmåls- och grönsaksbranschen

en activity in grain, fruit and vegetables sector

elintarvikealan toiminta, joka kohdistuu kasviin tai sieneen, niiden osaan tai ainesosaan tai niistä tuotettuun tuotteeseen

Kasvikunnan tuotteita ovat viljojen lisäksi esimerkiksi vihannekset, juurekset, marjat, hedelmät ja siemenet.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

15

myllytoimintasv kvarnverksamhet
en grain mill activity

vilja- ja kasvisalan toiminta, jossa viljoista valmistetaan myllytuotteita

Myllytuotteita ovat esimerkiksi viljanjyvät, jauhot, hiutaleet, suurimot, rouheet, litisteet, leseet, alkiot ja pastatuotteet.

16

<elintarvikeala>

valmistussv tillverkning
en manufacture; preparation

elintarvikealan toiminta, jossa saadaan aikaan merkittäviä muutoksia tuotteen ominaisuuksiin tai uusi tuote eri ainesosia yhdistelemällä

17

<elintarvikeala>

pakastaminensv nedfrysning
en freezing

elintarvikealan toiminta, jossa tuote säilötään laskemalla lämpötila nopeasti -18 celsiusasteeseen tai kylmemmäksi

18

<elintarvikeala>

käärminensv emballering
en wrapping

elintarvikealan toiminta, jossa tuote pyritään suojaamaan ympäristön haittavaikutuksilta jakeluketjussa sijoittamalla se kääreeseen tai päällykseen, joka on suoraan kosketuksessa *elintarvikkeeseen*

Kääre on *elintarvikekontaktimateriaali*.

Uudelleenkäärimisellä tarkoitetaan sitä, että tuotteen alkuperäinen kääre poistetaan ja tuote kääritään uudelleen esimerkiksi jatkojalostuksen tai eriin jakamisen jälkeen.

Uudelleenkäärimistä voidaan tehdä muun muassa ulkomailta saapuville *lihatuotteille*.

19

<elintarvikeala>

pakkaaminensv förpackning
en packaging

elintarvikealan toiminta, jossa tuote *käärmissen* jälkeen sijoitetaan pakkaukseen

Uudelleenpakkaamisella tarkoitetaan sitä, että alkuperäinen pakkaus poistetaan ja tuote pakataan uudelleen esimerkiksi jatkojalostuksen tai eriin jakamisen jälkeen.

Uudelleenpakkaamista voidaan tehdä muun muassa ulkomailta saapuville *lihatuotteille*.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

20

ensisaapumistoiminta

sv verksamhet vid första ankomstplatser
en first destination operations *pl*

elintarvikealan toiminta, jossa tuodaan eläimistä saatavia *elintarvikkeita* toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen

Ensisaapumistoimintaa koskevat eri säädökset kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuontia EU:n ulkopuolisista maista tai muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuontia tai EU:n sisämarkkinakauppaa.

21

<elintarvikeala>

vähäinen käsittely

sv ringa hantering; obetydlig hantering
en food handling minor in nature

elintarvikealan toiminta, jolla helpotetaan tuotteen jatkokäsittelyä tai myyntiä muuttamatta tuotteen luonnetta

Vähäistä käsittelyä voi olla esimerkiksi *elintarvikkeen* lajittelu, puhdistus tai *pakkaaminen* uusiin pakkauksiin.

22

kauppakunnostus

sv förberedelse för saluföring
en preparation of vegetables for sale

vähäinen käsittely, jolla *kasvituote* saatetaan myynti- tai jalostuskelpoiseksi

Kauppakunnostukseen luetaan esimerkiksi myyntikelvottomien tuotteiden tai tuotteiden osien poistaminen, tuotteiden lajittelu tai luokittelu ja pesu.

23

tilapäinen elintarvikkeiden myynti

sv tillfällig livsmedelsförsäljning
en temporary sale of food

elintarvikkeiden myynti, joka kestää enintään kaksi vuorokautta ja toistuu harvemmin kuin 30 päivän välein samassa paikassa

Tilapäinen elintarvikkeiden myynti ei vaadi *hyväksytyä elintarvikehuoneistoa*, vaan se on ilmoitusta edellyttävää toimintaa.

24

vähäinen elintarvikkeiden myynti

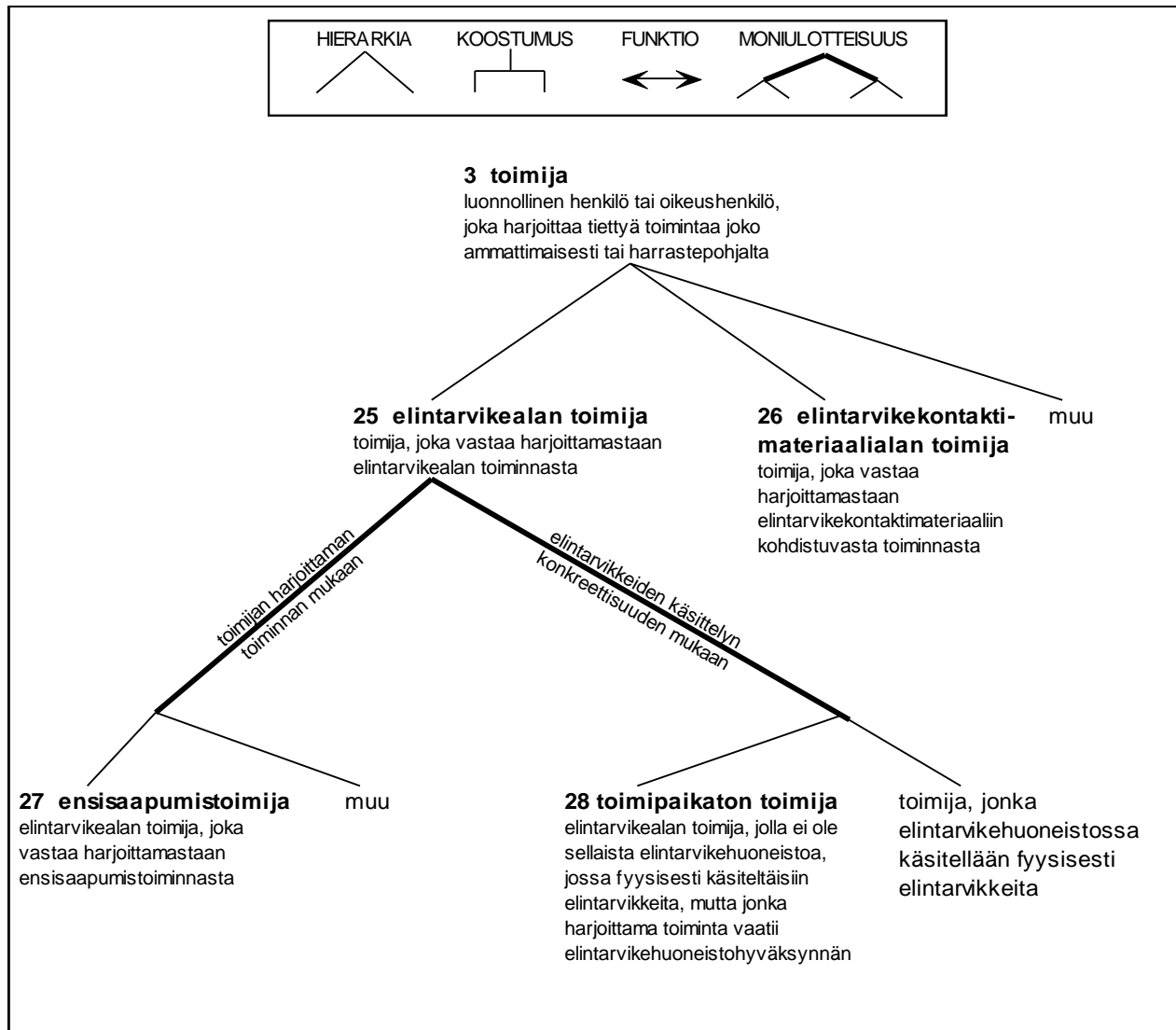
sv småskalig livsmedelsförsäljning
en small-scale selling of food

elintarvikkeiden myynti, joka on laajuudeltaan huomattavasti pienempää kuin *toimijan* samassa huoneistossa harjoittama muu elinkeinotoiminta

Vähäinen elintarvikkeiden myynti ei vaadi *hyväksytyä elintarvikehuoneistoa*, vaan se on ilmoitusta edellyttävää toimintaa.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

1.2 Elintarvikelain mukaiset toimijat

Käsittekaavio 3. Elintarvikelain mukaiset toimijat.

25

elintarvikealan toimija

sv livsmedelsföretagare
 en food business operator

toimija, joka vastaa harjoittamastaan *elintarvikealan toiminnasta*

Esimerkiksi ravintoloitsija ja *ensisaapumistoimija* ovat elintarvikealan toimijoita.

26

* elintarvikekontaktimateriaalien toimija

sv * företagare inom livsmedelskontaktmaterialbranschen
 en * operator dealing with food contact material; * operator responsible for food contact material

toimija, joka vastaa harjoittamastaan *elintarvikekontaktimateriaaliin* kohdistuvasta *toiminnasta*

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

27

ensisaapumistoimija

sv företagare vid första ankomster
en first destination operator

elintarvikealan toimija, joka vastaa harjoittamastaan *ensisaapumistoiminnasta*

28

*** toimipaikaton toimija**

sv * livsmedelsföretagare utan verksamhetsställe
en * food business operator without a place of activity

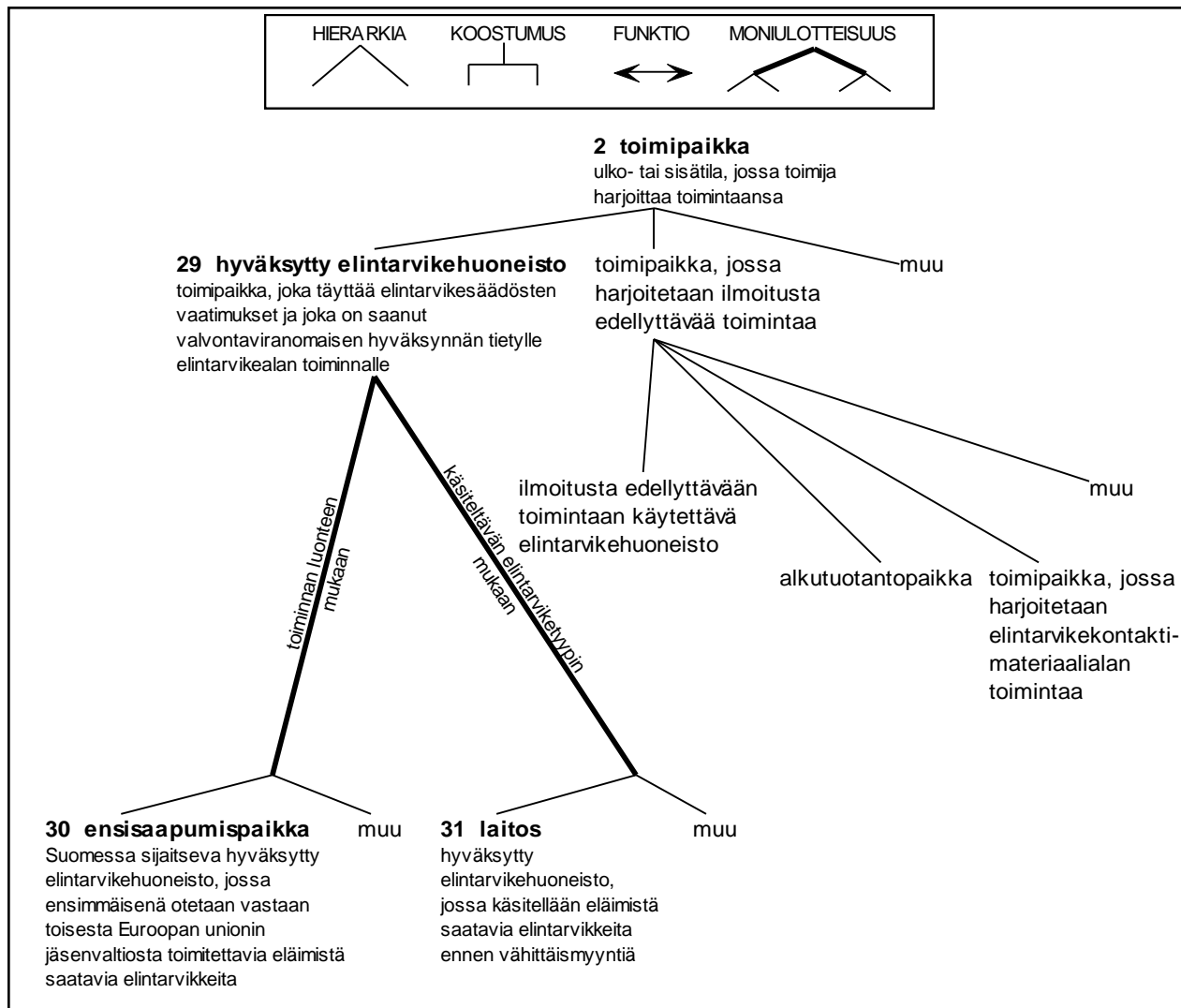
elintarvikealan toimija, jolla ei ole sellaista elintarvikehuoneistoa, jossa fyysisesti käsiteltäisiin *elintarvikkeita*, mutta jonka harjoittama *toiminta* vaatii elintarvikehuoneistohyväksynnän

Toimipaikaton toimija voi olla esimerkiksi elintarvikealan toimija, joka myy tuotteita internetin välityksellä. Tällöin toimija ei itse fyysisesti käsittele myymiään elintarvikkeita vaan ainoastaan niihin liittyviä asiakirjoja.

Toimipaikattoman toimijan tapauksessa *valvontakohteen tunnistetietoina* käytetään *toimijan* osoite- ja muita tietoja, koska toiminta ei ole *toimipaikkaan* sidottua.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

1.3 Elintarvikelain mukaiset toimipaikat

Käsitekaavio 4. Elintarvikelain mukaiset toimipaikat.

29

hyväksytty elintarvikehuoneisto

sv godkänd livsmedelslokal
 en approved food premises *pl*

toimipaikka, joka täyttää elintarvikesäädösten vaatimukset ja joka on saanut *valvontaviranomaisen* hyväksynnän tietyille *elintarvikealan toiminnalle*

Myös *toiminta*, jossa *toimipaikattomaksi toimijaksi* kutsuttu *elintarvikealan toimija* käsittelee *elintarvikkeita* muulla tavalla kuin konkreettisesti, vaatii elintarvikehuoneistohyväksynnän. Tällaista hyväksyttyä elintarvikehuoneistoa kutsutaan myös virtuaalihuoneistoiksi, koska elintarvikehuoneistoa ei konkreettisesti ole olemassa. Virtuaalihuoneistoja ovat esimerkiksi tilat, joissa käsitellään ja säilytetään vain toimintaan ja toimitettaviin elintarvikkeisiin liittyviä asiakirjoja.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

30

ensisaapumispaikka

sv första ankomstplats

en first destination

Suomessa sijaitseva *hyväksytty elintarvikehuoneisto*, jossa ensimmäisenä otetaan vastaan toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta toimitettavia eläimistä saatavia *elintarvikkeita*

31

<elintarvikevalvonta>

laitos

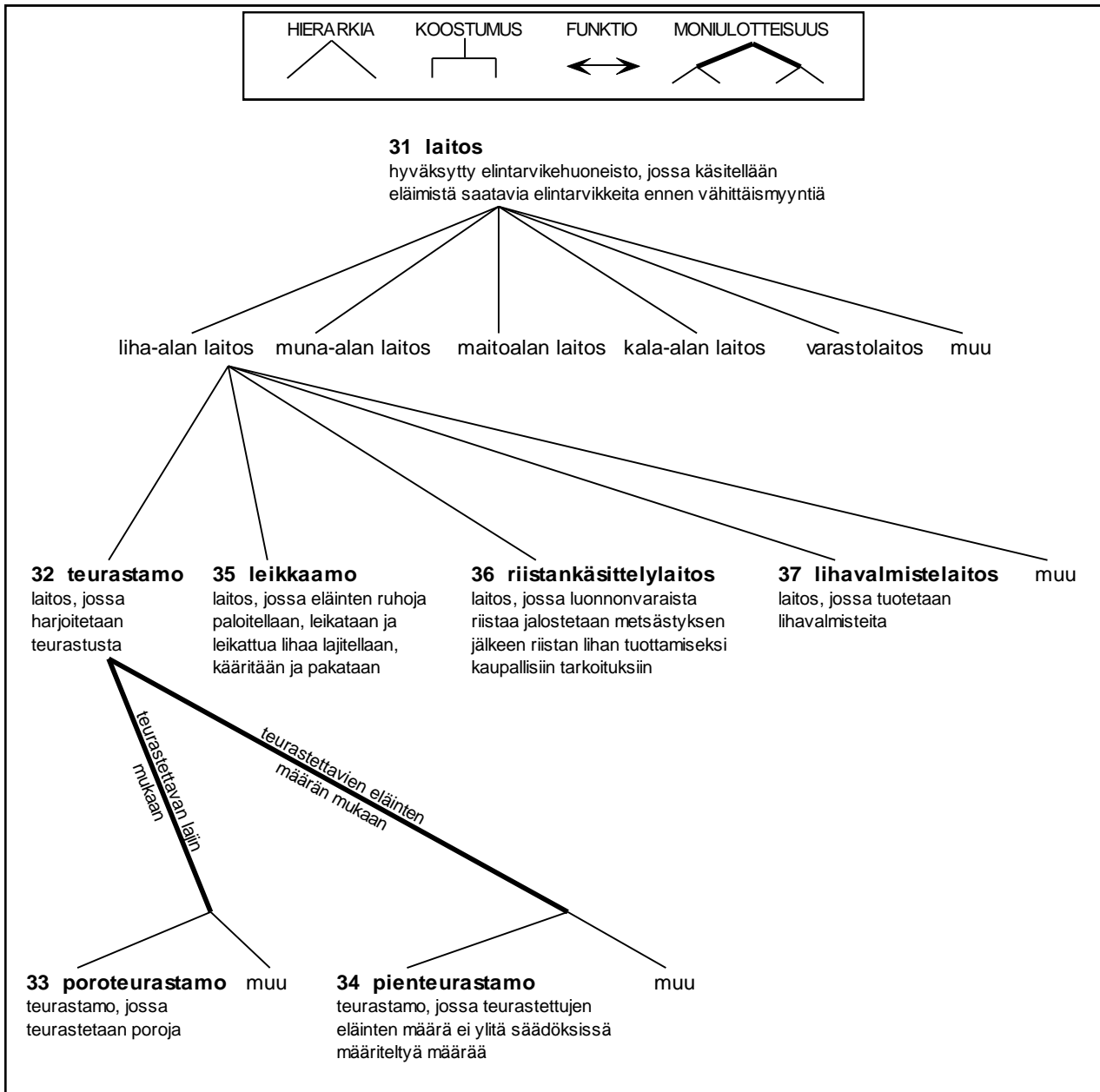
sv anläggning

en establishment; plant

hyväksytty elintarvikehuoneisto, jossa käsitellään eläimistä saatavia *elintarvikkeita* ennen vähittäismyyntiä

Määritelmä perustuu Suomen kansalliseen lainsäädäntöön (Maa- ja metsätalousministeriön asetus nro 37/EEO/2006). EY-lainsäädännössä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004) laitoksella tarkoitetaan kaikkia elintarvikeyrityksen yksiköitä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Käsittekaavio 5. Liha-alan laitokset.

32 teurastamo
 sv slakteri *n*
 en slaughterhouse

laitos, jossa harjoitetaan *teurastusta*

Teurastamoiden, lukuun ottamatta *poro-* ja *pienteurastamoita*, hyväksyntä ja *valvonta* kuuluu Eviralle.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

33

poroteurastamosv renslakteri *n*

en reindeer slaughterhouse

teurastamo, jossa teurastetaan poroja

Poroteurastamon hyväksyy ja sitä valvoo aluehallintovirasto.

Teurastamo tai *pienteurastamo*, jossa poroja teurastetaan vain satunnaisesti, ei luokitella poroteurastamoksi.

34

pienteurastamosv litet slakteri *n*; småskaligt slakteri *n*; småslakteri *n*

en small slaughterhouse

teurastamo, jossa teurastettujen eläinten määrä ei ylitä säädöksissä määriteltyä määrää

Elintarvikelain 23/2006 43 §:n mukaan teurastamo lasketaan pienteurastamoksi, jos nauta- ja kavioeläinten sekä sikojen, lampaiden ja vuohien osalta teurastetaan korkeintaan 20 eläinyksikköä viikossa ja 1 000 eläinyksikköä vuodessa ja siipikarjan osalta korkeintaan 150 000 siipikaraan kuuluvaa lintua vuodessa. Nauta- ja kavioeläimet vastaavat 1,0 eläinyksikköä, siat 0,2 eläinyksikköä sekä lampaat ja vuohet 0,1 eläinyksikköä. Tarhatun riistan ja kanin pienteurastamossa teurastettavien eläinten enimmäismääriin sovelletaan muiden eläinten pienteurastamoissa teurastettavien samanhajainten tai lähinnä samaa lajia olevien eläinten teurastukselle asetettuja enimmäismääriä.

Pienteurastamon hyväksyy ja sitä valvoo kunnan *valvontaviranomainen*.

35

leikkaamosv styckningsanläggning; styckningsföretag *n*

en cutting establishment; cutting plant

laitos, jossa eläinten ruhoja paloitellaan, leikataan ja leikattua lihaa lajitellaan, kääritään ja pakataan

36

riistankäsittelylaitos

sv vilthanteringsanläggning; viltbearbetningsanläggning

en game handling establishment; game processing establishment; game processing plant

laitos, jossa luonnonvaraista riistaa jalostetaan metsästyksen jälkeen riistan lihan tuottamiseksi kaupallisiin tarkoituksiinRiistankäsittelylaitoksen hyväksyy kunnan *valvontaviranomainen*.

Riistankäsittelylaitoksessa käsitelty liha kelpaa myös Euroopan unionin sisämarkkinakauppaan.

Luonnonvaraista riistaa ovat metsästettävät luonnonvaraiset maanisäkkäät ja linnut sekä hylje.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

37

lihavalmistelaitos

sv köttproduktanläggning

en meat preparation establishment; meat processing plant

laitos, jossa tuotetaan *lihavalmisteita*

38

riistanteurastuspaikka

sv plats för slakt av frilevande vilt

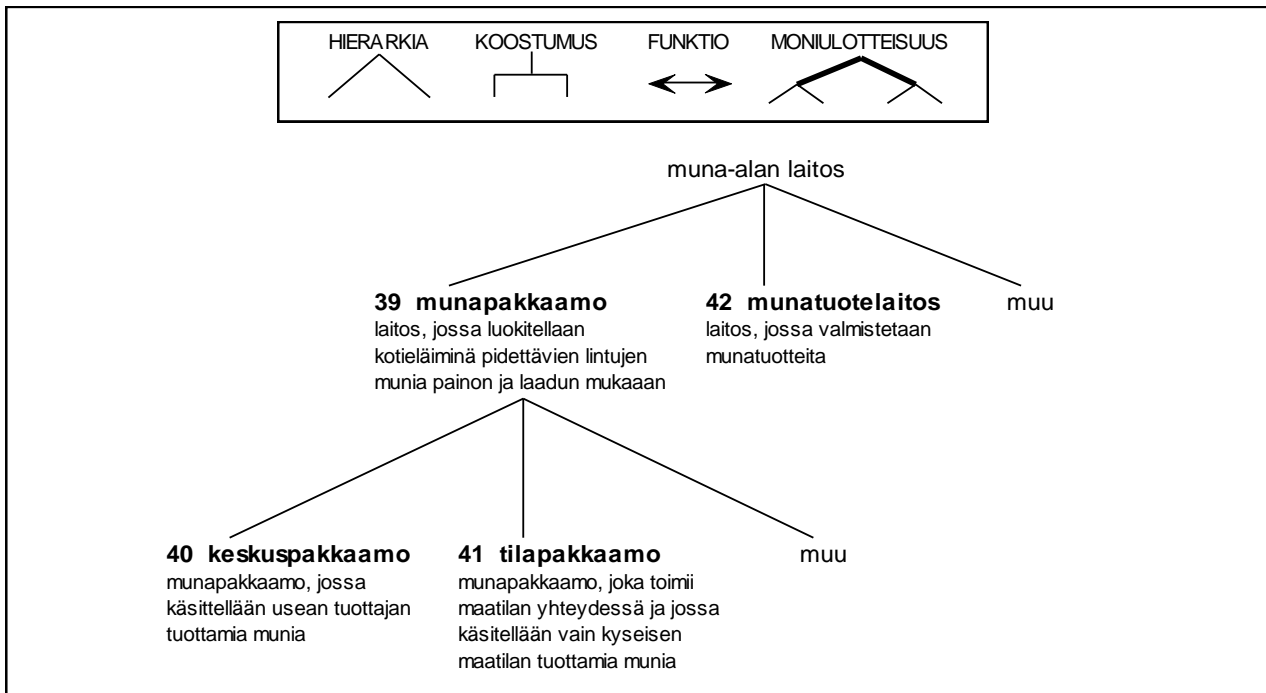
en place of slaughter for wild game

liha-alan ilmoitusta edellyttävään toimintaan käytettävä elintarvikehuoneisto, jossa luonnonvaraista riistaa loppuunteurastetaan metsästyksen jälkeen ja liha tarkastetaan riistan lihan saamiseksi kotimaan kulutukseen

Luvan luonnonvaraisen riistan loppuunteurastamiselle riistanteurastuspaikassa myöntää kunnan virkaeläinlääkäri.

Luonnonvaraista riistaa ovat metsästettävät luonnonvaraiset maanisäkkäät ja linnut sekä hylje.

Puhekielessä riistanteurastuspaikkaa kutsutaan myös lahtivajaksi.

Käsitekaavio 6. Muna-alan laitokset.

39

munapakkaamo

sv äggpackeri

en egg packing station; egg packing establishment

laitos, jossa luokitellaan kotieläiminä pidettävien lintujen munia painon ja laadun mukaan Suomessa munapakkaamoissa pakataan kanan- ja viiriäisenmunia.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

40

<muna-ala>

keskuspakkaamo

sv centralpackeri

en egg packing centre /GB/; egg packing center /US/

munapakkaamo, jossa käsitellään usean tuottajan tuottamia munia

41

<muna-ala>

tilapakkaamo; maatilapakkaamo

sv gårdspackeri

en farm egg packing station; egg packing station on farm

munapakkaamo, joka toimii maatalan yhteydessä ja jossa käsitellään vain kyseisen maatalan tuottamia munia

42

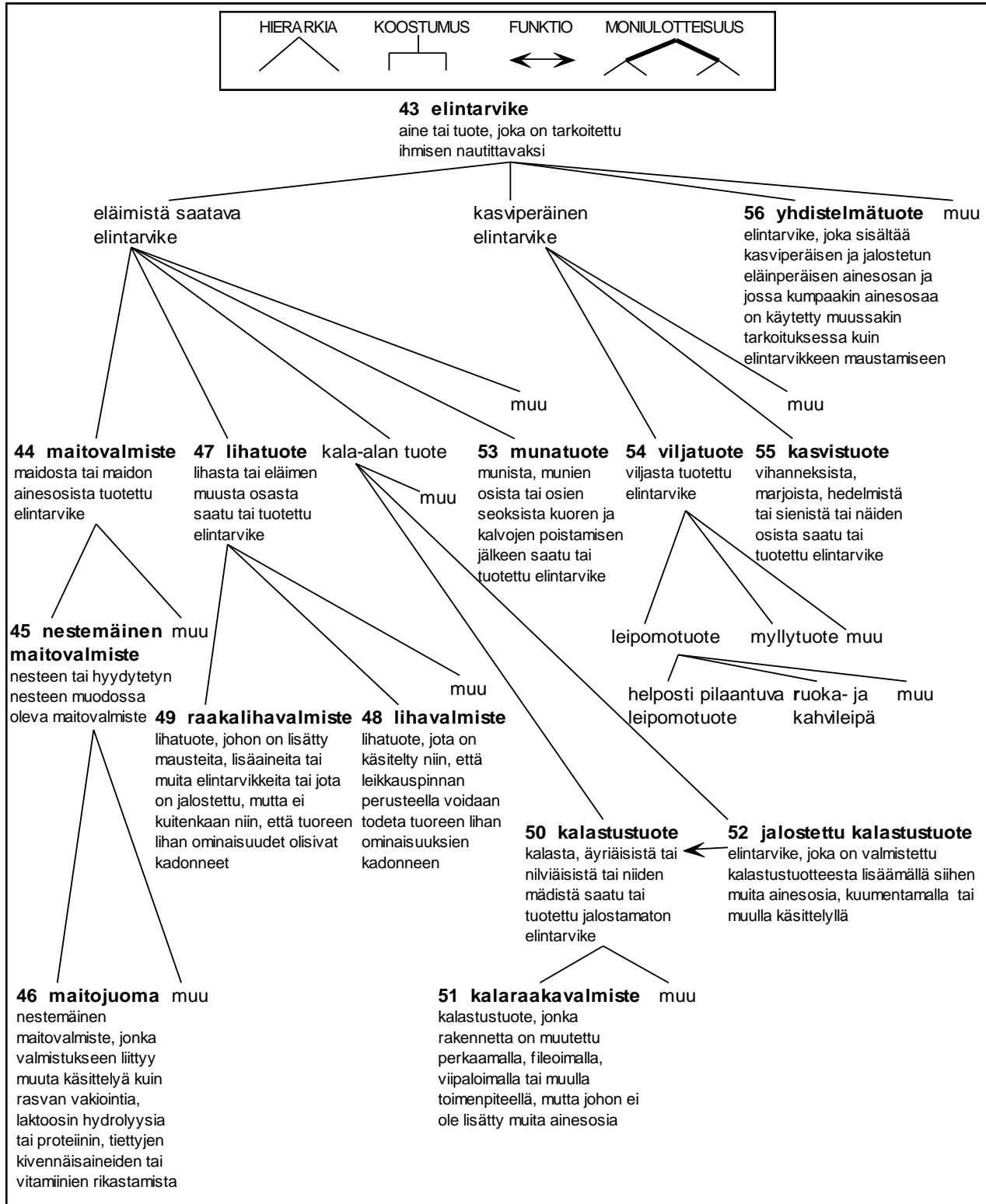
munatuotelaitos

sv äggproduktanläggning

en egg processing plant; egg processing establishment

laitos, jossa valmistetaan *munatuotteita*

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

1.4 Tuotteet

Käsitekaavio 7. Tuotteet.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

43

elintarvike

sv livsmedel *n*
en food; foodstuff

aine tai tuote, joka on tarkoitettu ihmisen nautittavaksi

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 mukaan elintarvike käsittää myös juomat, purukumin ja veden sekä kaikki aineet, jotka on tarkoituksellisesti lisätty elintarvikkeeseen sen *valmistuksen* tai muun käsittelyn aikana. Sen sijaan elintarvikkeen määritelmään eivät sisälly rehut, elävät eläimet, paitsi jos ne on tarkoitus saattaa markkinoille ihmisten ravinnoksi, kasvit ennen niiden korjuuta, lääkkeet, kosmeettiset valmisteet, tupakka, tupakkatuotteet, huumeet, psykotrooppiset aineet, jäämät ja epäpuhtaudet.

44

maitovalmiste; maitotuote

sv mjölkprodukt
en milk product

maidosta tai maidon ainesosista tuotettu *elintarvike*

Maitovalmisteeseen voidaan lisätä maidon lisäksi muita ainesosia vain valmistusteknisistä syistä tai maustamistarkoituksessa.

Maitovalmisteita ovat esimerkiksi *nestemäiset maitovalmisteet*, juustot, voi ja maitojauhe.

45

nestemäinen maitovalmiste

sv flytande mjölkprodukt
en liquid milk product

nesteen tai hydytetyn nesteen muodossa oleva *maitovalmiste*

Nestemäisiin maitovalmisteisiin kuuluvat maidot, hapatetut maitovalmisteet (piimät, jogurtit ja viilit) ja kermat.

46

maitojuoma

sv mjölkdryck
en milk drink

nestemäinen maitovalmiste, jonka *valmistukseen* liittyy muuta käsittelyä kuin rasvan vakiointia, laktoosin hydrolyysia tai proteiinin, tiettyjen kivennäisaineiden tai vitamiinien rikastamista

Esimerkiksi laktoositonta maitojuomaa ei voida kutsua maidoksi johtuen EY-lainsäädännöstä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

47

<elintarvikevalvonta>

lihatuote; < liha

sv köttvara; < kött

en meat product (1); < meat

lihasta tai eläimen muusta osasta saatu tai tuotettu *elintarvike*

Elintarvikelainsäädännössä käytetään termiä liha.

Lihatuotteita ovat esimerkiksi *lihavalmisteet* ja *raakalihavalmisteet*.

48

lihavalmiste

sv köttprodukt

en meat product (2)

lihatuote, jota on käsitelty niin, että leikkauspinnan perusteella voidaan todeta tuoreen lihan ominaisuuksien kadonneen

Lihavalmisteita ovat esimerkiksi leikkeleet, makkarat ja kypsytetyt lihapullat.

49

raakalihavalmiste

sv rå köttberedning; köttberedning

en raw meat preparation; meat preparation

lihatuote, johon on lisätty mausteita, lisäaineita tai muita *elintarvikkeita* tai jota on jalostettu, mutta ei kuitenkaan niin, että tuoreen lihan ominaisuudet olisivat kadonneet

Esimerkiksi marinoidut lihatuotteet ovat raakalihavalmisteita.

50

kalastustuote

sv fiskeriprodukt

en fishery product

kalasta, äyriäisistä tai nilviäisistä tai niiden mädistä saatu tai tuotettu jalostamaton *elintarvike*Kalastustuotteita ovat esimerkiksi perkaamaton kala, *kalaraakavalmisteet* ja elävät ravut.

51

kalaraakavalmiste

sv rå bearbetad fiskeriprodukt

en prepared fishery product

kalastustuote, jonka rakennetta on muutettu perkaamalla, fileoimalla, viipaloimalla tai muulla toimenpiteellä, mutta johon ei ole lisätty muita ainesosia

Elintarvikelainsäädännössä käytetään termiä raakavalmiste. Tällöin asiayhteydestä käy ilmi, että kyse on kalasta.

Kalaraakavalmisteita ovat esimerkiksi perattu kala, kalafilee tai suolaamaton mäti.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

52

jalostettu kalastustuote

sv bearbetad fiskeriprodukt
en processed fishery product

elintarvike, joka on valmistettu *kalastustuotteesta* lisäämällä siihen muita ainesosia, kuumentamalla tai muulla käsittelyllä

Jalostettuja kalastustuotteita ovat esimerkiksi savustettu kala, suolattu mäti ja keitetty rapu.

53

munatuote

sv äggprodukt
en egg product

munista, munien osista tai osien seoksista kuoren ja kalvojen poistamisen jälkeen saatu tai tuotettu *elintarvike*

Munatuotteita voidaan täydentää muilla elintarvikkeilla tai lisäaineilla.

Munatuotteita ovat esimerkiksi nestemäiset munatuotteet, keitetyt ja paistetut munat sekä munajauheet.

54

viljatuote

sv spannmålsprodukt
en cereal product; grain product

viljasta tuotettu *elintarvike*

55

kasvistuote

sv grönsaksprodukt; vegetabilisk produkt
en fruit and vegetable product; vegetable product

vihanneksista, marjoista, hedelmistä tai sienistä tai näiden osista saatu tai tuotettu *elintarvike*

Myös sokeri ja kasviöljy ovat kasvistuotteita.

Kasvistuotteet voivat olla viljeltyjä tuotteita tai luonnosta kerättyjä tuotteita.

56

yhdistelmätuote

sv sammansatt produkt
en composite product

elintarvike, joka sisältää kasviperäisen ja jalostetun eläinperäisen ainesosan ja jossa kumpaakin ainesosaa on käytetty muussakin tarkoituksessa kuin elintarvikkeen maustamiseen

Esimerkiksi jauheliha- ja juustopitsa sekä lihakeitto ovat yhdistelmätuotteita.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

57

**luonnonmukaisesti tuotettu elintarvike; luonnonmukainen elintarvike;
luomuelintarvike**

sv ekologiskt livsmedel *n*
en organic food

elintarvike, joka on tuotettu säännöksissä määritellyn luonnonmukaisen *tuotantotavan* mukaisesti

58

*** elintarvikekontaktimateriaali**

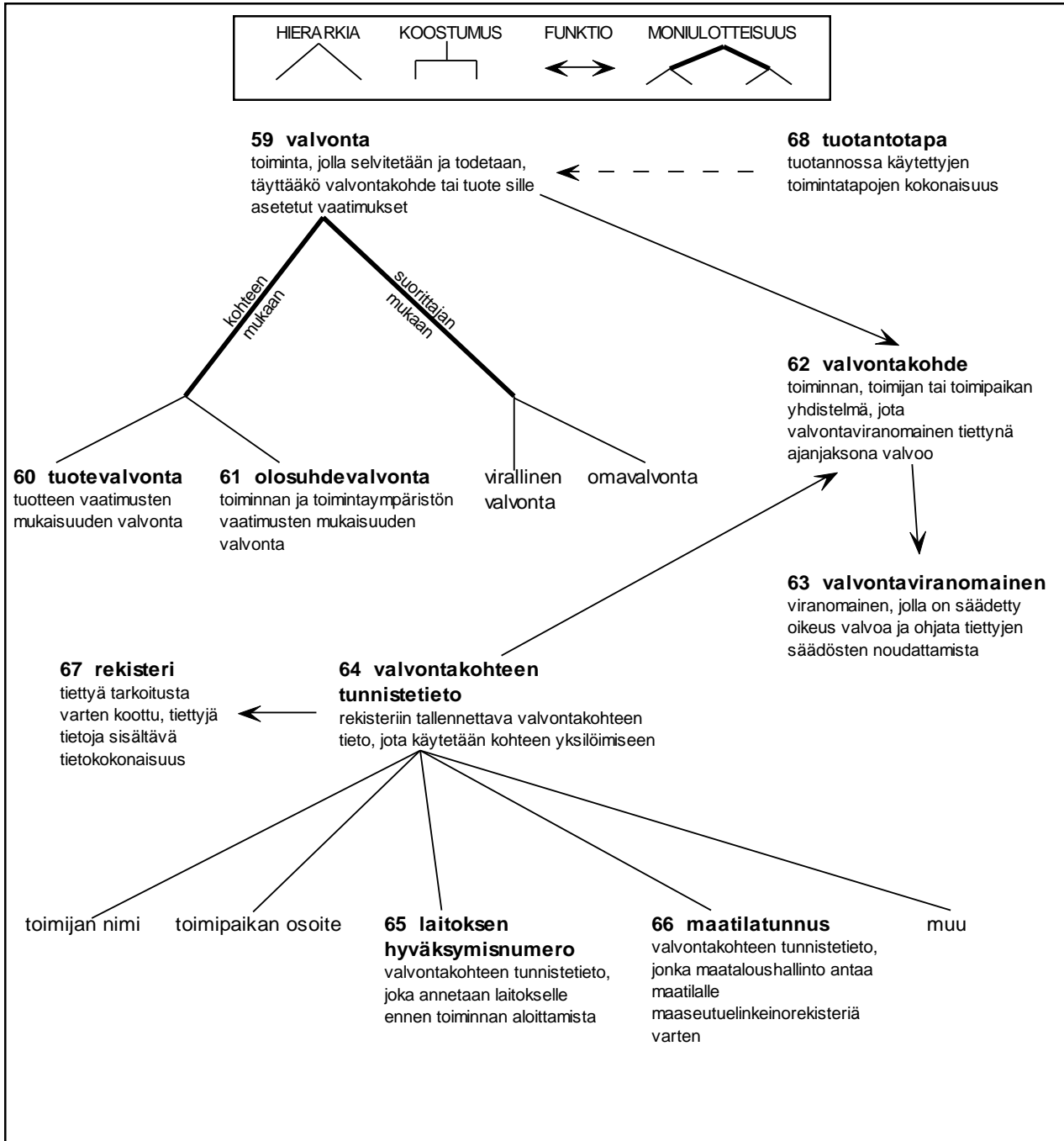
sv * livsmedelskontaktmaterial
en food contact material

materiaali tai tarvike, joka tarkoitukseensa käytettäessä joutuu suoraan tai välillisesti kosketukseen *elintarvikkeen* kanssa

Elintarvikekontaktimateriaaleja ovat esimerkiksi astiat ja pakkaus- ja pintamateriaalit. Elintarvikkeita koskevat säädökset koskevat soveltuvin osin myös elintarvikekontaktimateriaaleja.

Elintarvikelainsäädännössä käytetään elintarvikekontaktimateriaalista ilmaisuja elintarvikkeen kanssa kosketuksiin joutuva materiaali tai tarvike.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

1.5 Valvonta ja rekisterit

Käsittekaavio 8. Valvonta ja rekisterit.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

59

valvonta

sv kontroll; < tillsyn

en control

toiminta, jolla selvitetään ja todetaan, täyttääkö *valvontakohde* tai tuote sille asetetut vaatimukset

Valvonta voidaan jakaa *valvontaviranomaisen* suorittamaan viralliseen valvontaan ja *toimijan* suorittamaan *omavalvontaan*.

Valvonta voidaan jakaa *tuotevalvontaan* ja *olosuhdevalvontaan*.

60

tuotevalvonta

sv produktkontroll

en product control

tuotteen vaatimusten mukaisuuden *valvonta*

61

olosuhdevalvonta

sv kontroll av förhållanden

en control of production conditions

toiminnan ja toimintaympäristön vaatimusten mukaisuuden *valvonta*

62

<valvontakohderekisteri>

valvontakohdesv kontrollobjekt *n*; tillsynsobjekt *n*

en object of control

toiminnan, *toimijan* tai *toimipaikan* yhdistelmä, jota *valvontaviranomainen* tietyinä ajanjaksona valvoo

Valvontakohde voi olla esimerkiksi myymälä tai ravintola.

Yleisemmin valvontakohteella voidaan tarkoittaa myös elintarvikevalvonnan kohteena olevaa tuotetta.

63

valvontaviranomainen

sv kontrollmyndighet; tillsynsmyndighet

en control authority

viranomainen, jolla on säädetty oikeus valvoa ja ohjata tiettyjen säädösten noudattamista

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

64

valvontakohteen tunnistetieto

sv kontrollobjektets identifikationsuppgift
en identifier of the object of control

rekisteriin tallennettava *valvontakohteen* tieto, jota käytetään kohteen yksilöimiseen

Valvontakohteen tunnistetietoja ovat *toimijan* nimi, *toimipaikan* osoite ja yritys- ja yhteisötunnus tai toimijan henkilötunnus. Mikäli toimipaikka on liikkuva, kuten auto, tai muuttuva, kuten internet-, verkosto- tai suoramarkkinointiyritysten kohdalla, rekisteriin merkitään osoitteeksi toimijan osoite.

Valvontakohteen tunnistetietoja ovat myös esimerkiksi *laitoksen hyväksymisnumero* ja *maatilatunnus*.

65

laitoksen hyväksymisnumero

sv anläggningens nummer *n* för godkännande; godkännandenummer *n* på anläggning
en approval number of establishment; approval number of plant

valvontakohteen tunnistetieto, joka annetaan *laitokselle* ennen *toiminnan* aloittamista

Laitoksen hyväksymisnumeron antaa Evira.

66

maatilatunnus; tilatunnus

sv jordbrukslägenhetssignum *n*
en code of agricultural holding; code of holding

valvontakohteen tunnistetieto, jonka maataloushallinto antaa maatilalle maaseutuelinkeinorekisteriä varten

67

rekisteri

sv register *n*
en register

tiettyä tarkoitusta varten koottu, tiettyjä tietoja sisältävä tietokokonaisuus

Rekisteri voi olla osa tietojärjestelmää. Tietojärjestelmään voi sisältyä tietoja useista rekistereistä tai muista tietojärjestelmistä.

68

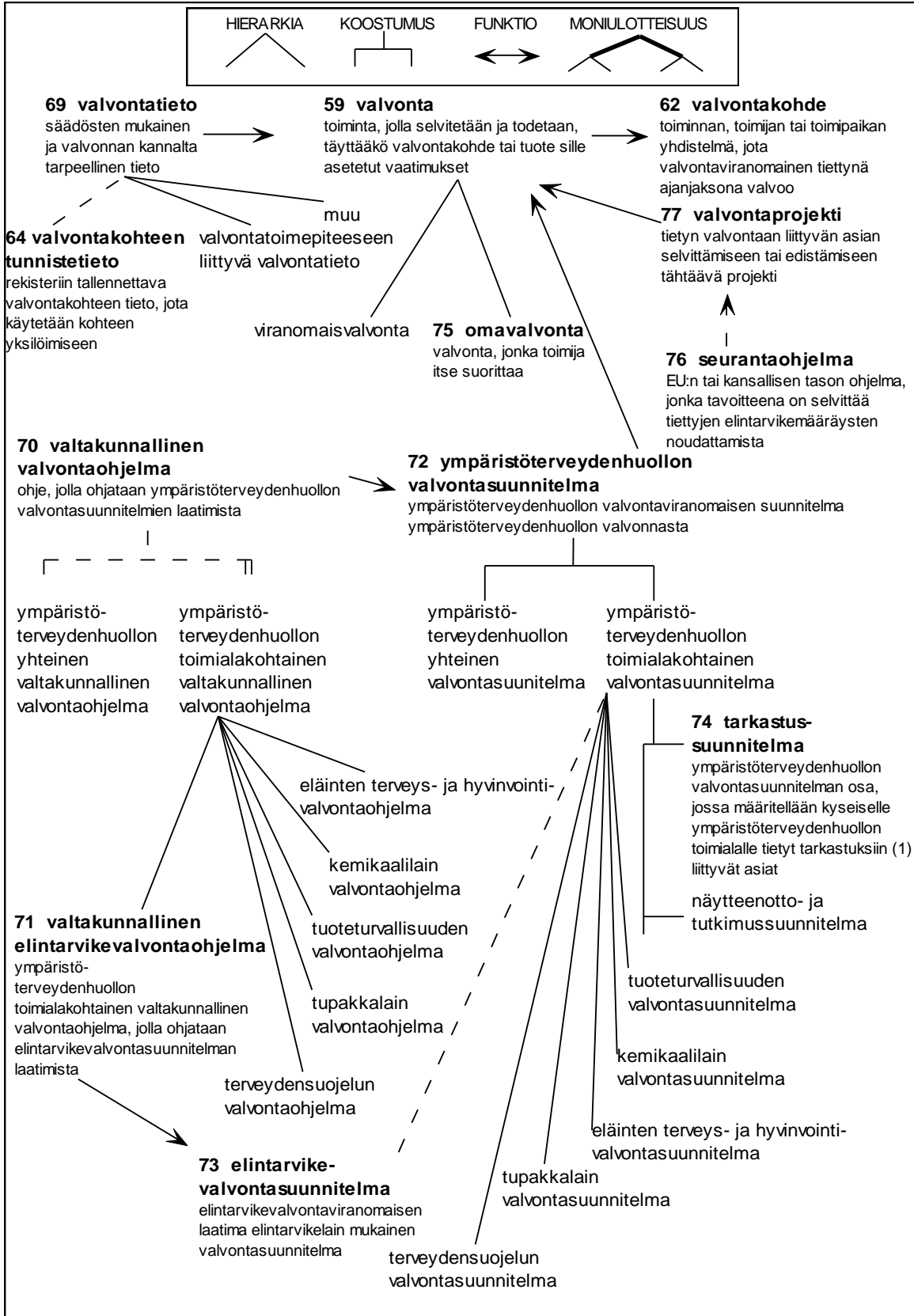
tuotantotapa

sv produktionsmetod; produktionssätt *n*
en production method

tuotannossa käytettyjen toimintatapojen kokonaisuus

Valvonnan kannalta erotellaan luonnonmukainen ja tavanomainen tuotantotapa.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

2 Valvontatiedot

Käsittekaavio 9. Yleisiä valvontatietoihin liittyviä käsitteitä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

69

valvontatietosv tillsynsdata *pl*; kontrolldata *pl*

en control data

not: control information

säädösten mukainen ja *valvonnan* kannalta tarpeellinen tieto

Valvontatietoja ovat *valvontakohteen tunnistetiedot*, *valvontatoimenpiteisiin* liittyvät tiedot sekä vastaavat muut elintarvikelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Valvontatiedot kootaan pääosin kuntien käyttämien tietojärjestelmien kautta. Osa valvontatiedoista tallennetaan aluehallintovirastoissa ja Evirassa.

70

valtakunnallinen valvontaohjelmasv riksomfattande tillsynsprogram *n*

en national control programme

ohje, jolla ohjataan *ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmien* laatimista

Valtakunnallinen valvontaohjelma koostuu ympäristöterveydenhuollon yhteisestä valtakunnallisesta valvontaohjelmasta ja toimialakohtaisista valtakunnallisista valvontaohjelmista.

Ympäristöterveydenhuollon toimialakohtaisia valtakunnallisia valvontaohjelmia ovat *valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma*, terveydensuojelun valvontaohjelma, tupakkalain valvontaohjelma, tuoteturvallisuuden valvontaohjelma, kemikaalilain valvontaohjelma ja eläinten terveys- ja hyvinvointivalvontaohjelma.

71

valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelmasv * riksomfattande tillsynsprogram *n* för livsmedel

en national food control programme

ympäristöterveydenhuollon toimialakohtainen *valtakunnallinen valvontaohjelma*, jolla ohjataan *elintarvikevalvontasuunnitelman* laatimista

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

72

ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma

sv tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddet
en * control plan for environmental health care

ympäristöterveydenhuollon *valvontaviranomaisen* suunnitelma ympäristöterveydenhuollon *valvonnasta*

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma sisältää suunnitelman kaikkien ympäristöterveydenhuollon toimialojen valvontaa varten. Se sisältää ympäristöterveydenhuollon yhteisen osan ja toimialakohtaisen osan. Yhteistä osaa kutsutaan ympäristöterveydenhuollon yhteiseksi valvontasuunnitelmaksi ja toimialakohtaista osaa ympäristöterveydenhuollon toimialakohtaiseksi valvontasuunnitelmaksi.

Ympäristöterveydenhuollon toimialakohtaisia valvontasuunnitelmia ovat *elintarvikevalvontasuunnitelma*, terveydensuojelun valvontasuunnitelma, tupakkalain valvontasuunnitelma, eläinten terveys- ja hyvinvointivalvontasuunnitelma, kemikaalilain valvontasuunnitelma ja tuoteturvallisuuden valvontasuunnitelma. Kukin ympäristöterveydenhuollon toimialakohtainen valvontasuunnitelma sisältää esimerkiksi *tarkastussuunnitelman*, näytteenotto- ja tutkimussuunnitelman ja mahdollisesti muita suunnitelmia.

73

elintarvikevalvontasuunnitelma

sv plan för livsmedelstillsyn
en food control plan

elintarvikevalvontaviranomaisen laatima elintarvikelain mukainen valvontasuunnitelma

Elintarvikevalvontasuunnitelma voi olla yksi *ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan* sisältyvistä toimialakohtaisista valvontasuunnitelmista.

74

tarkastussuunnitelma

sv * inspektionsplan
en * inspection plan

ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman osa, jossa määritellään kyseiselle ympäristöterveydenhuollon toimialalle tietyt *tarkastuksiin (1)* liittyvät asiat

Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma laaditaan *valvontakohteiden riskiluokituksen* perusteella.

Tarkastusten suunnittelua ohjataan asianomaisessa ympäristöterveydenhuollon toimialakohtaisessa *valtakunnallisessa valvontaohjelmassa*.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

75

omavalvonta

sv egenkontroll

en own-check; in-house control

valvonta, jonka *toimija* itse suorittaa

Elintarvikealan toimijan on laadittava kirjallinen omavalvontasuunnitelma, noudatettava sitä ja pidettävä sen toteuttamisesta kirjaa.

Omavalvonta perustuu HACCP-järjestelmään. HACCP on lyhenne englannin termistä hazard analysis and critical control points. Se tarkoittaa järjestelmää, jonka avulla ennakoivasti tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan elintarviketurvallisuuden kannalta merkittäviä vaaroja. HACCP-ohjelma on HACCP:n periaatteiden mukaan laadittu asiakirja tai asiakirjakokonaisuus, jonka tarkoituksena on varmistaa elintarviketurvallisuuden kannalta merkittävien vaarojen hallinta tietyssä elintarvikeketjun osassa.

76

seurantaohjelmasv kartläggningsprogram *n*

en monitoring programme

EU:n tai kansallisen tason ohjelma, jonka tavoitteena on selvittää tiettyjen elintarvikemääräysten noudattamista

Seurantaohjelman yhteydessä seuranta-termillä tarkoitetaan elintarvikevalvonnassa suunnitellun havainto- ja mittausjakson toteuttamista, jonka tarkoituksena on saada käsitys elintarvikesäädösten noudattamisesta.

Seurantaohjelmaa voidaan toteuttaa esimerkiksi *valvontaprojektin* avulla.

77

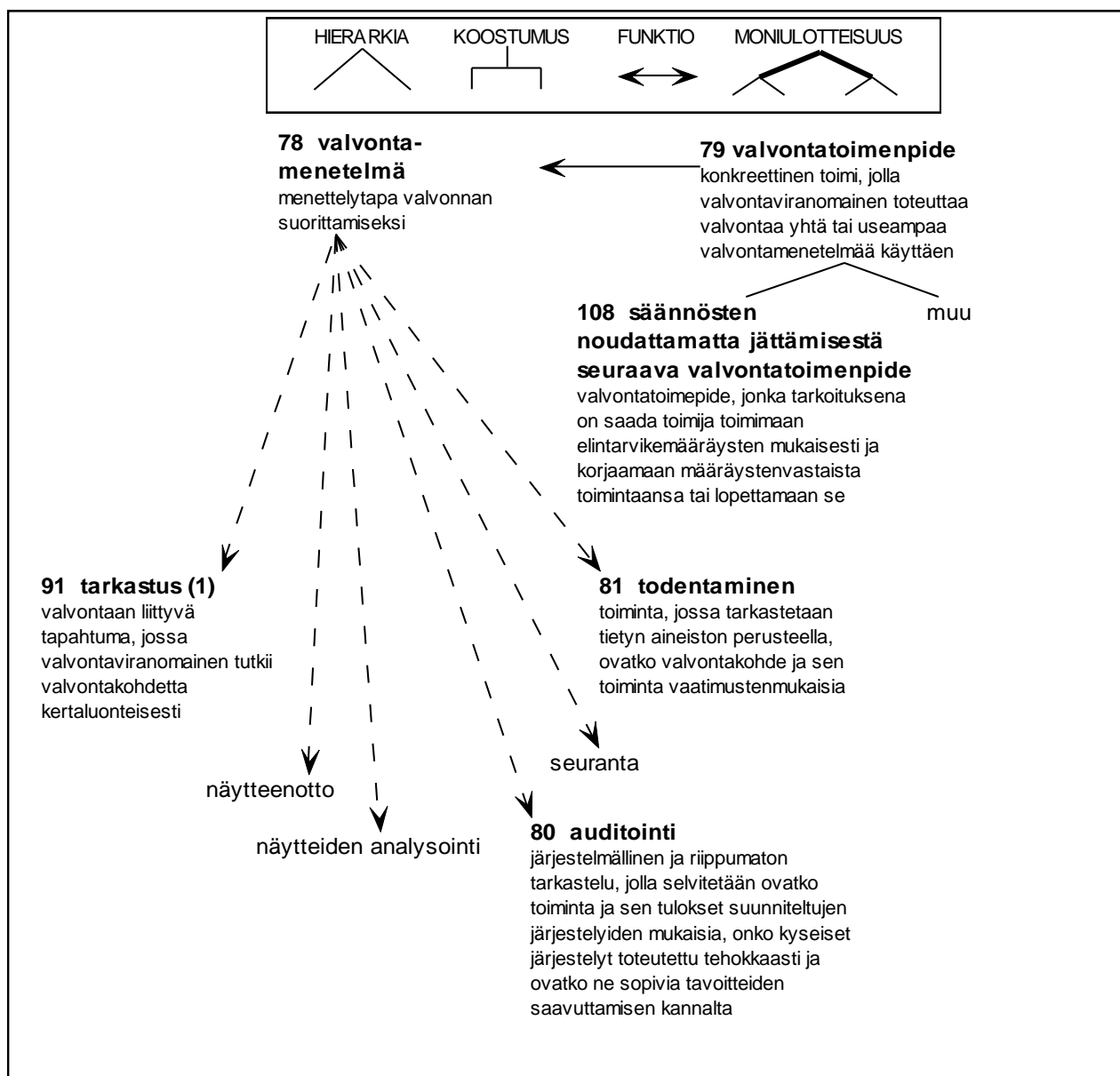
valvontaprojektisv tillsynsprojekt *n*; kontrollprojekt *n*

en control project

tietyn *valvontaan* liittyvän asian selvittämiseen tai edistämiseen tähtäävä projekti

Valvontaprojektissa keskitytään esimerkiksi tietyn *valvontakohteen* tai tuotteen vaatimustenmukaisuuden tai lain toteutumisen selvittämiseen.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Käsittekaavio 10. Valvontatoimenpiteet.

78

valvontamenetelmä

sv tillsynsmetod; kontrollmetod

en control method

 menettelytapa *valvonnan* suorittamiseksi

 Valvontamenetelminä käytetään esimerkiksi *tarkastuksia (1)*, näytteenottoa, näytteiden analysointia, *auditointia*, seurantaa ja *todentamista*.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

79

valvontatoimenpide

sv kontrollåtgärd

en control measure; control action

konkreettinen toimi, jolla *valvontaviranomainen* toteuttaa *valvontaa* yhtä tai useampaa *valvontamenetelmää* käyttäen

80

auditointi; toiminnan tarkastaminen

sv revision

en audit

järjestelmällinen ja riippumaton tarkastelu, jolla selvitetään ovatko toiminta ja sen tulokset suunniteltujen järjestelyiden mukaisia, onko kyseiset järjestelyt toteutettu tehokkaasti ja ovatko ne sopivia tavoitteiden saavuttamisen kannalta (lähde: valvonta-asetus, (EY) N:o 882/2004)

Auditoinnista laaditaan kirjallinen dokumentti.

Valvonta-asetukseksi kutsutaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 882/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta.

81

todentaminen

ei: toteaminen

sv verifikation

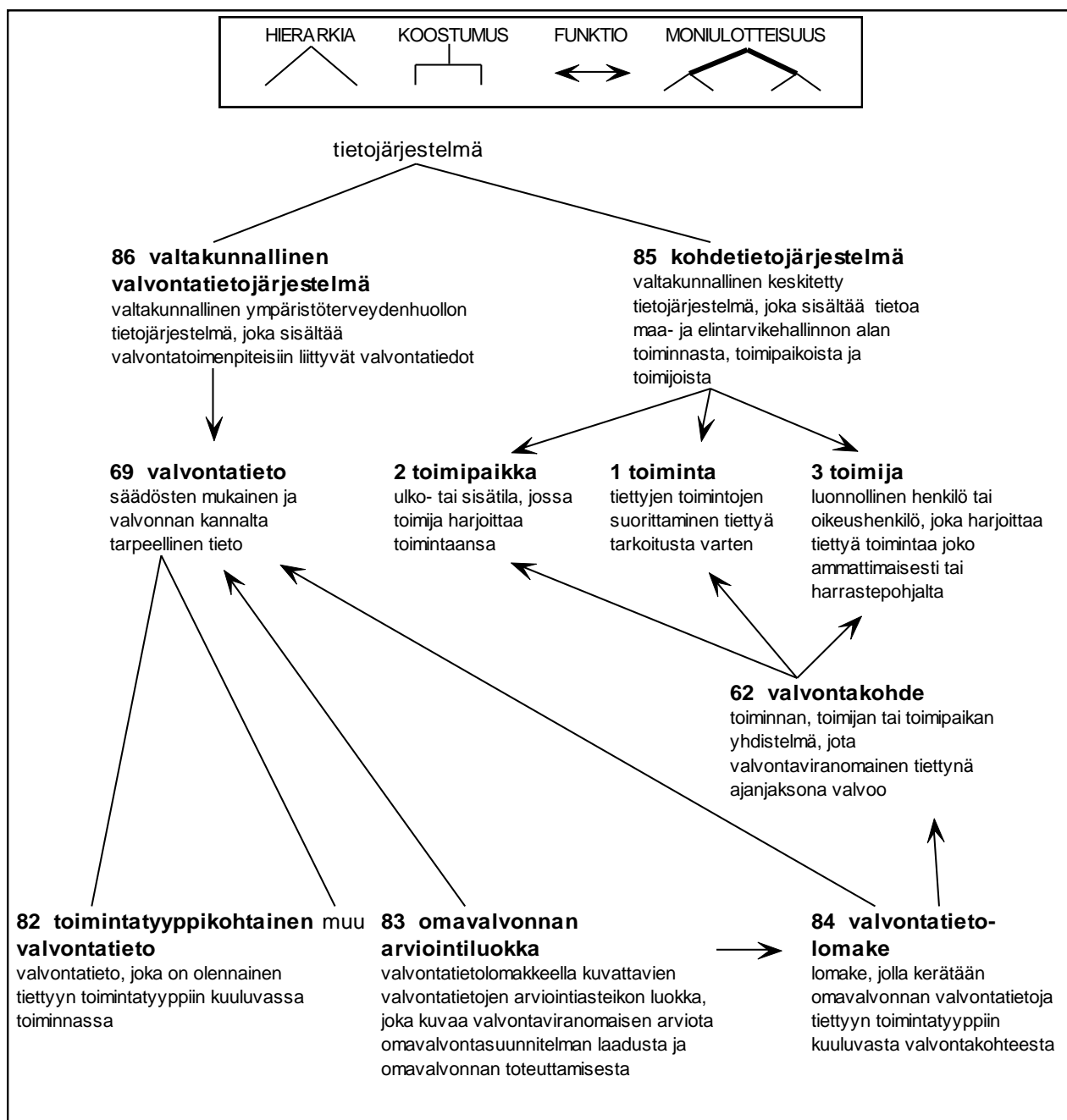
en verification

toiminta, jossa tarkastetaan tietyn aineiston perusteella, ovatko *valvontakohde* ja sen *toiminta* vaatimustenmukaisia

Valvontaviranomainen voi esimerkiksi todentaa oman lämpömittarinsa avulla, pitääkö laitoksen omavalvontakirjanpitoon kirjaama lämpötilalukema paikkansa ja onko lämpötila lainsäädännön vaatimusten, Eviran ohjeistuksen tai omavalvontasuunnitelmassa hyväksyttäväksi ilmoitetun mukainen.

Todentaminen-termi on käytössä yleisesti Suomessa tässä merkityksessä. Toteaminen-termiä käytetään englanninkielisen verification-termin käännöksenä valvonta-asetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 882/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta). Toteaminen-sanaa ei kuitenkaan suositeta käytettäväksi todentamisen synonyyminä, koska sillä on suomen kielessä eri merkitys kuin todentamisella.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Käsitekaavio 11. Valvontatiedot.

82 toimintatyyppikohtainen valvontatieto

sv * tillsynsdata *pl* för en verksamhetstyp; * kontrolldata *pl* för en verksamhetstyp
 en * control data specific to a type of activity

valvontatieto, joka on olennainen tiettyyn toimintatyyppiin kuuluvassa toiminnassa
 Toimintatyyppillä tarkoitetaan kuntien elintarvikevalvonnan tiedonkeruussa *toimintaluokkien* osia.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

83

* omavalvonnan arviointiluokka

sv * egenkontrollens bedömningskategori

en * own-check assessment category

valvontatietolomakkeella kuvattavien *valvontatietojen* arviointiasteikon luokka, joka kuvaa *valvontaviranomaisen* arviota omavalvontasuunnitelman laadusta ja *omavalvonnan* toteuttamisesta

Omavalvonnan arviointiluokkien arvoja ovat hyvä (A), tyydyttävä (B), välttävä (C) ja huono (D).

84

valvontatietolomake

mieluummin kuin: arviointilomake; tarkastuslomake

sv * tillsynsdatablankett; * kontrolldatablankett

en * control data form

lomake, jolla kerätään *omavalvonnan valvontatietoja* tiettyyn toimintatyyppiin kuuluvasta *valvontakohteesta*

Arviointilomake- ja tarkastuslomake-termejä on käytetty Eviran ohjeissa, mutta ne on tarkoitus korvata kuvaavammalla valvontatietolomake-termillä.

85

kohdetietojärjestelmä

sv * datasystem *n* för kontrollobjekt

en * data system for objects of control

valtakunnallinen keskitetty tietojärjestelmä, joka sisältää tietoa maa- ja elintarvikehallinnon alan *toiminnasta*, *toimipaikoista* ja *toimijoista*

KUTI 1- ja YHTI 1 -projektit määrittelevät ympäristöterveydenhuollon *valvontakohteita*, jotka sijaitsevat kohdetietojärjestelmässä.

86

valtakunnallinen valvontatietojärjestelmä

sv * riksomfattande datasystem *n* för tillsynsdata; * riksomafattande datasystem *n* för kontrolldata

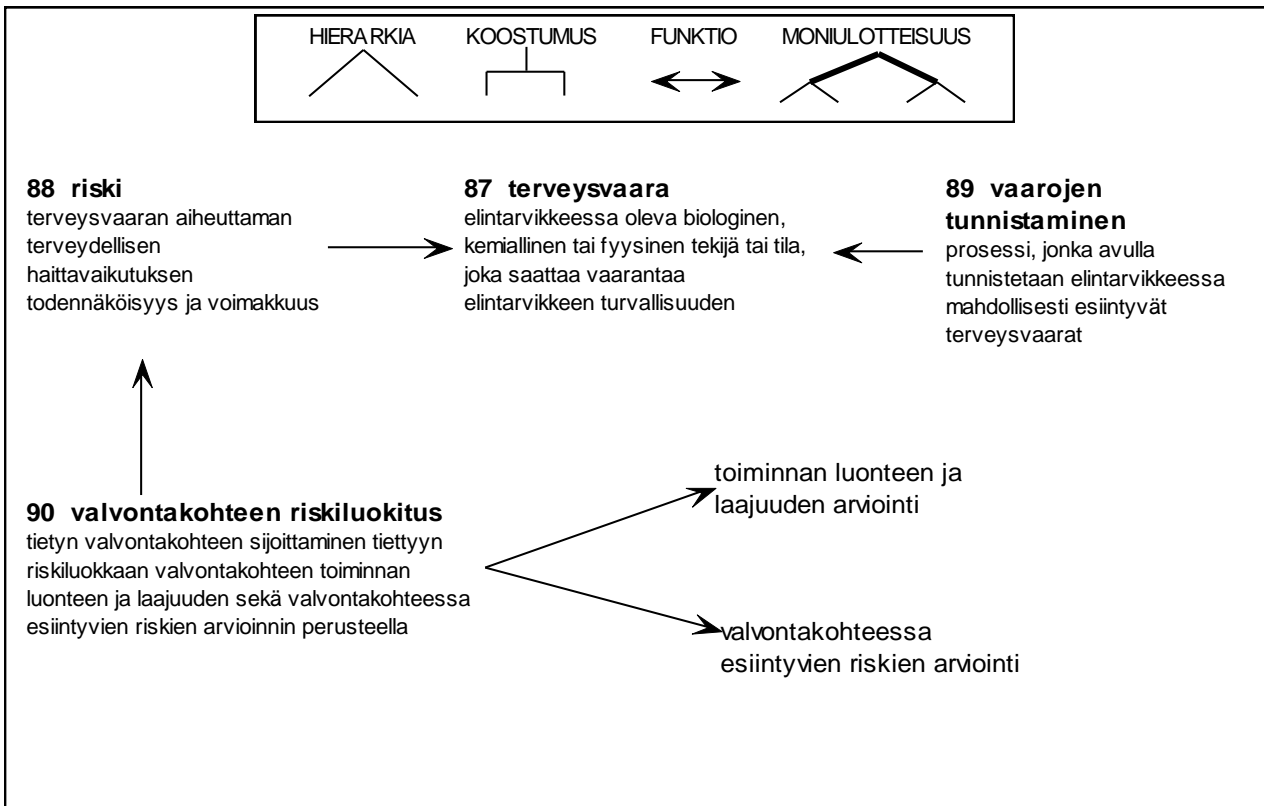
hellre än: tillsynsdatasystem *n*

en * national control data system

valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmä, joka sisältää *valvontatoimenpiteisiin* liittyvät *valvontatiedot*

KUTI 2- ja YHTI 2 -projektit määrittelevät ympäristöterveydenhuollon valvontatietoja, jotka sijaitsevat valtakunnallisessa valvontatietojärjestelmässä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Käsittekaavio 12. Terveysvaaran hallinta.

87

terveysvaara

sv hälsofara

en health hazard; hazard

elintarvikkeessa oleva biologinen, kemiallinen tai fyysinen tekijä tai tila, joka saattaa vaarantaa elintarvikkeen turvallisuuden

88

riski

sv risk

en risk

terveysvaaran aiheuttaman terveydellisen haittavaikutuksen todennäköisyys ja voimakkuus

89

vaarojen tunnistaminen

sv identifiering av faror

en hazard identification

prosessi, jonka avulla tunnistetaan *elintarvikkeessa* mahdollisesti esiintyvät *terveysvaarat*

Vaarojen tunnistaminen tehdään omavalvontasuunnitelman laatimista varten (ks. *omavalvonta*).

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

90

valvontakohteen riskiluokitus

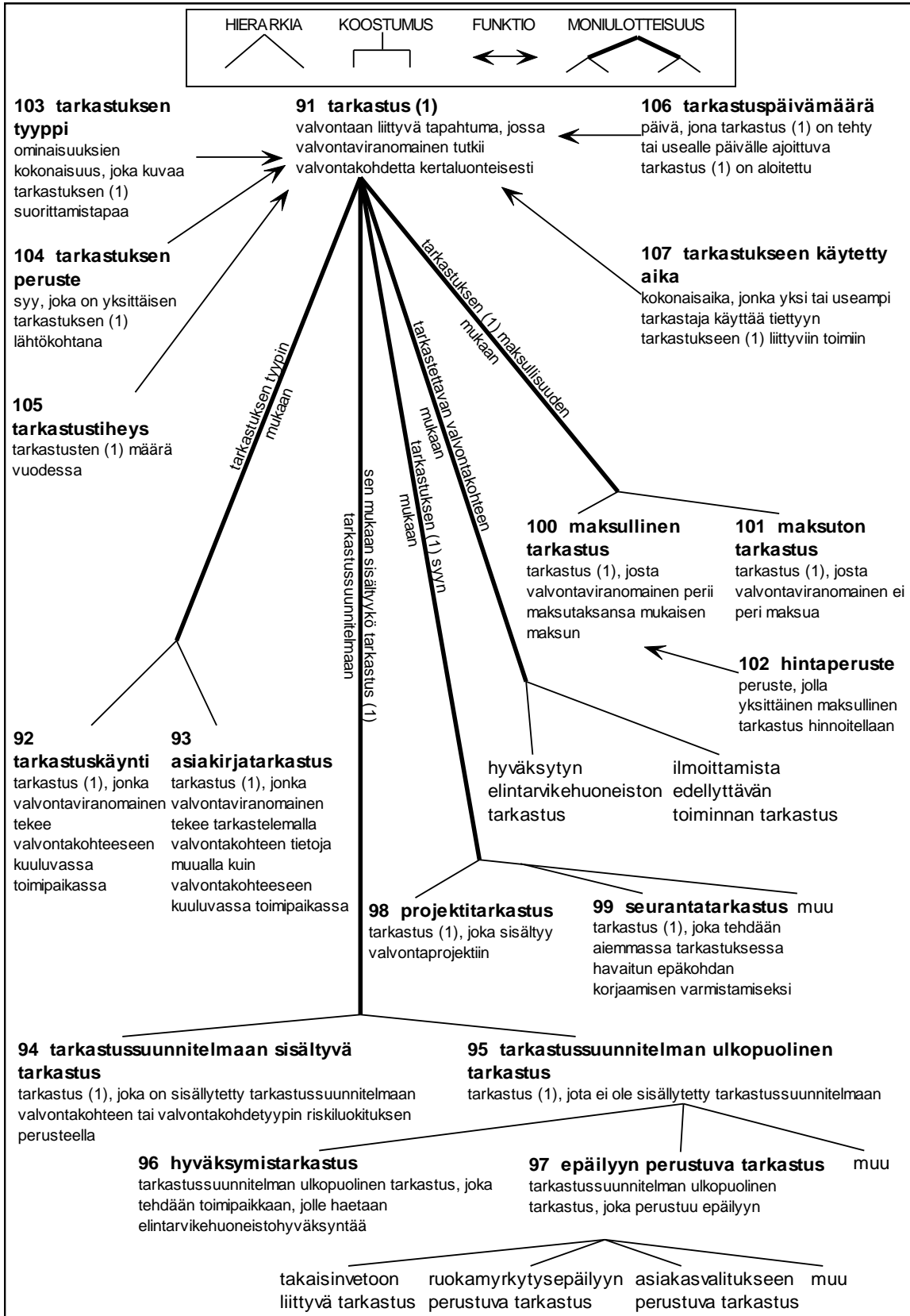
sv riskklassificering av kontrollobjekt; riskklassificering av tillsynsobjekt

en * risk classification of an object of control

tietyin *valvontakohteen* sijoittaminen tiettyyn riskiluokkaan valvontakohteen *toiminnan* luonteen ja laajuuden sekä valvontakohteessa esiintyvien *riskien* arvioinnin perusteella

Valvontakohteen *tarkastustiheys* määräytyy valvontakohteen riskiluokituksen perusteella.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

2.1 Tarkastukset

Käsitekaavio 13. Tarkastukset.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

91

tarkastus (1)

sv inspektion

en inspection; check

valvontaan liittyvä tapahtuma, jossa *valvontaviranomainen* tutkii *valvontakohdetta* kertaluonteisesti

92

tarkastuskäynti

mieluummin kuin: tarkastus (2); valvontakäynti; tavanomainen tarkastus

sv inspektionsbesök *n*

en inspection visit; on-the-spot check

tarkastus (1), jonka *valvontaviranomainen* tekee *valvontakohteeseen* kuuluvassa *toimipaikassa*

93

asiakirjatarkastus

sv * dokumentinspektion; * inspektion av dokument

en documentary check

tarkastus (1), jonka *valvontaviranomainen* tekee tarkastelemalla *valvontakohteen* tietoja muualla kuin valvontakohteeseen kuuluvassa *toimipaikassa*

Asiakirjoja tarkastetaan yleensä myös *tarkastuskäynnillä*.

Virtuaalitarkastus-termiä käytetään asiakirjatarkastuksista, jotka kohdistuvat esimerkiksi virtuaalisen elintarvikehuoneiston toimintaan tai omavalvontatietojen tarkastamiseen internetin välityksellä.

94

tarkastussuunnitelmaan sisältyvä tarkastus

sv * inspektion enligt inspektionsplan

en * inspection included in the inspection plan

tarkastus (1), joka on sisällytetty *tarkastussuunnitelmaan valvontakohteen* tai valvontakohdetyypin riskiluokituksen perusteella

95

tarkastussuunnitelman ulkopuolinen tarkastus

sv * inspektion som inte finns i inspektionsplanen

en * inspection not included in the inspection plan

tarkastus (1), jota ei ole sisällytetty *tarkastussuunnitelmaan*

Tarkastussuunnitelman ulkopuolisille tarkastuksille varataan resursseja *ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassa*.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

96

hyväksymistarkastus; kohteen hyväksyntään liittyvä tarkastus

sv * inspektion inför godkännande
en inspection of premises for approval

tarkastussuunnitelman ulkopuolinen tarkastus, joka tehdään *toimipaikkaan*, jolle haetaan elintarvikehuoneistohyväksyntää

Elintarvikehuoneistohyväksynnän saanutta toimipaikkaa kutsutaan *hyväksytyksi elintarvikehuoneistoksi*.

97

*** epäilyyn perustuva tarkastus**

sv * inspektion på basen av misstanke; * inspektion vid misstanke
en * inspection based on suspicion

tarkastussuunnitelman ulkopuolinen tarkastus, joka perustuu epäilyyn

Epäily voi perustua muun muassa takaisinvetoon, ruokamyrkytys epäilyyn tai asiakasvalitukseen.

98

projektitarkastus

sv * projektinspektion
en * project inspection

tarkastus (1), joka sisältyy *valvontaprojektiin*

99

seurantatarkastus; jälkitarkastus; uusintatarkastus

sv uppföljande inspektion; eftergranskning; förnyad inspektion
en follow-up inspection

tarkastus (1), joka tehdään aiemmassa tarkastuksessa havaitun epäkohdan korjaamisen varmistamiseksi

100

maksullinen tarkastus

sv avgiftsbelagd inspektion
en * chargeable inspection

tarkastus (1), josta *valvontaviranomainen* perii maksutaksansa mukaisen maksun

101

maksuton tarkastus

sv avgiftsfri inspektion; icke-avgiftsbelagd inspektion
en * free-of-charge inspection

tarkastus (1), josta *valvontaviranomainen* ei peri maksua

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

102

hintaperuste

sv grund för avgift; avgiftsgrund
en * criterion for charge; * grounds *pl* for charge

peruste, jolla yksittäinen *maksullinen tarkastus* hinnoitellaan

Hintaperusteita ovat tuntihinta, kiinteä tarkastuskohtainen hinta ja vuosimaksu.

103

tarkastuksen tyyppi

sv * typ av inspektion
en * type of inspection; type of check

ominaisuuksien kokonaisuus, joka kuvaa *tarkastuksen (1)* suorittamistapaa

Tarkastuskäynti ja *asiakirjatarkastus* ovat tarkastuksen tyyppejä.

104

tarkastuksen peruste

sv * orsak till inspektion
en * reason for inspection; * basis for inspection; * ground for inspection

syy, joka on yksittäisen *tarkastuksen (1)* lähtökohtana

KUTI-järjestelmässä *tarkastussuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen* ja *tarkastussuunnitelman ulkopuolisen tarkastuksen* alakäsitteet on määritelty tarkastuksen perusteen mukaan.

105

tarkastustiheys

sv inspektionsfrekvens
en inspection frequency; frequency of inspections

tarkastusten (1) määrä vuodessa

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassa tarkastustiheys määritellään joko yksittäisille *valvontakohteille* tai valvontakohdetyypeille.

KUTI-järjestelmässä suunnitellulla tarkastustiheydellä tarkoitetaan *tarkastussuunnitelmaan sisältyvien tarkastusten* määrää. Toteutunut tarkastustiheys voi sisältää myös *tarkastussuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia*.

Valvontakohteen tarkastustiheys määräytyy *valvontakohteen riskiluokituksen* ja valvontahistorian perusteella.

106

tarkastuspäivämäärä; tarkastuksen päivämäärä

sv inspektionsdatum *n*
en date of inspection

päivä, jona *tarkastus (1)* on tehty tai usealle päivälle ajoittuva tarkastus (1) on aloitettu

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

107

tarkastukseen käytetty aika

sv * tid som använts för inspektionen

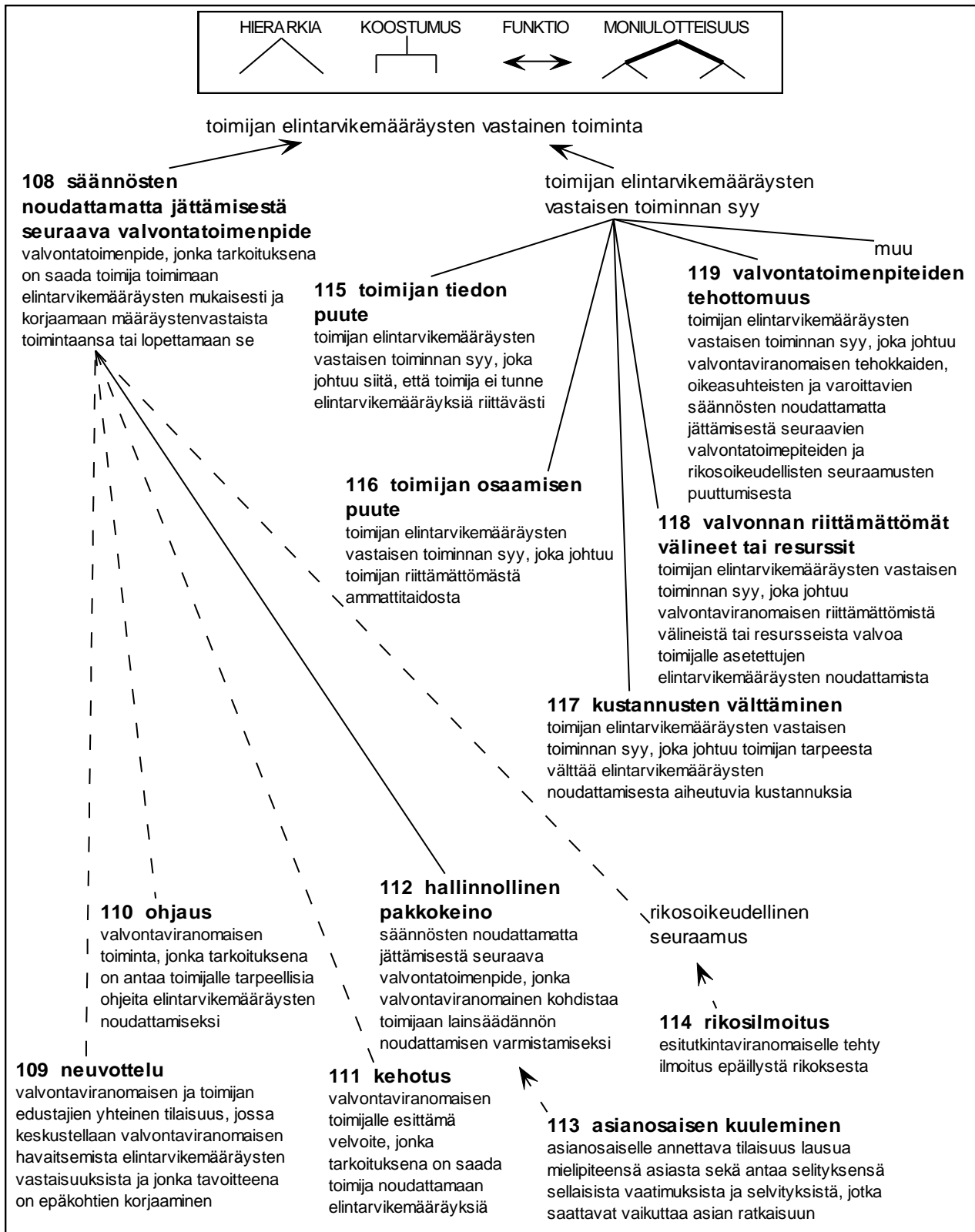
en time spent on the inspection

kokonaisaika, jonka yksi tai useampi tarkastaja käyttää tiettyyn *tarkastukseen (1)* liittyviin toimiin

Tarkastukseen käytettyyn aikaan sisältyy tarkastukseen valmistautuminen, tarkastuksen suorittaminen sekä tarkastuspöytäkirjan ja muiden tarvittavien asiakirjojen laatiminen, mikä kattaa tietojen tallentamisen tietojärjestelmään.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

2.2 Säännösten noudattamatta jättämisestä seuraavat valvontatoimenpiteet ja elintarvikemääräysten vastaisen toiminnan syyt

Käsittekaavio 14. Toimijan elintarvikemääräysten vastainen toiminta.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

108

*** säännösten noudattamatta jättämisestä seuraava valvontatoimenpide; säännösten noudattamatta jättämisestä seuraava toimi**

sv åtgärd vid bristande efterlevnad
en action in case of non-compliance

valvontatoimenpide, jonka tarkoituksena on saada *toimija* toimimaan elintarvikemääräysten mukaisesti ja korjaamaan määräystenvastaista toimintaansa tai lopettamaan se

Säännösten noudattamatta jättämisestä seuraavilla valvontatoimenpiteillä tarkoitetaan elintarvikevalvonnassa *neuvotteluja*, *ohjausta*, *kehotuksia*, *hallinnollisia pakkokeinoja* sekä rikosoikeudellisia seuraamuksia.

109

neuvottelu

sv förhandlingsmöte *n*
en negotiation; consultation

valvontaviranomaisen ja *toimijan* edustajien yhteinen tilaisuus, jossa keskustellaan valvontaviranomaisen havaitsemista elintarvikemääräysten vastaisuuksista ja jonka tavoitteena on epäkohtien korjaaminen

110

ohjaus

sv instruktion
en guidance

valvontaviranomaisen toiminta, jonka tarkoituksena on antaa *toimijalle* tarpeellisia ohjeita elintarvikemääräysten noudattamiseksi

Ohjauksella tarkoitetaan sekä elintarvikelain (23/2006) 53 §:n mukaista ohjausta elintarvikemääräysten noudattamiseksi että *tarkastuskäynnillä* annettavaa yleistä ohjausta ja neuvontaa.

111

kehotus

sv uppmaning; anmodan
en request

valvontaviranomaisen toimijalle esittämä velvoite, jonka tarkoituksena on saada toimija noudattamaan elintarvikemääräyksiä

112

hallinnollinen pakkokeino

sv administrativt tvångsmedel *n*
en administrative coercive measure; enforcement action /GB/

säännösten noudattamatta jättämisestä seuraava valvontatoimenpide, jonka *valvontaviranomainen* kohdistaa *toimijaan* lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi

Hallinnolliset pakkokeinot on määritelty elintarvikelain (23/2006) 7. luvussa.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

113

asianosaisen kuuleminensv hörande *n* av part

en hearing a party

asianosaiselle annettava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun

Ennen päätöksen tekemistä *hallinnollisen pakkokeinon* käytöstä *valvontaviranomainen* varmistaa asianosaisen kuulemisen avulla, että asian ratkaisemiseksi on hankittu tarpeelliset tiedot ja selvitykset ja huolehdittu siten asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Kuuleminen on tärkeä osa *toimijan* oikeusturvaa.

114

rikosilmoitus; poliisille tehtävä tutkintapyyntö

sv brottanmälan; polisanmälan; anmälan om brott

en report of an offence

esitutkintaviranomaiselle tehty ilmoitus epäilyistä rikoksesta

Yleensä esitutkintaviranomaisena toimii poliisi.

Elintarvikelain 79 §:ssä säädetään elintarvikerikkomuksesta ja rikoslain 44 luvun 1 §:ssä terveysrikoksesta. Kyseisten rangaistussäännösten soveltaminen kuuluu pääasiassa poliisille sekä syyttäjä- ja tuomioistuinlaitokselle, kun taas *hallinnollisten pakkokeinojen* soveltaminen kuuluu *valvontaviranomaiselle*.

Elintarvikevalvontaviranomaisen tehtävänä on elintarvikerikkomuksen ja elintarvikerikoksen osalta arvioida sitä, täytyvätkö rikosilmoituksen tekemisen edellytykset ja tehdä tarvittaessa rikosilmoitus.

115

*** toimijan tiedon puute**

sv * bristande kännedom hos företagaren; * företagarens okunskap

en lack of information by the operator

toimijan elintarvikemääräysten vastaisen toiminnan syy, joka johtuu siitä, että toimija ei tunne elintarvikemääräyksiä riittävästi

116

*** toimijan osaamisen puute**sv * företagarens bristande yrkeskunskap; * bristande kunskaper *pl* hos företagaren

en * lack of competence by the operator

toimijan elintarvikemääräysten vastaisen toiminnan syy, joka johtuu toimijan riittämättömästä ammattitaidosta

117

*** kustannusten välttäminen**sv * undvikande *n* av kostnader

en * avoiding costs of compliance

toimijan elintarvikemääräysten vastaisen toiminnan syy, joka johtuu toimijan tarpeesta välttää elintarvikemääräysten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

118

*** valvonnan riittämättömät välineet *pl* tai resurssit *pl***

sv * otillräckliga verktyg *n, pl* eller resurser *pl* för tillsynen

en * insufficient tools *pl* or resources *pl* of the control

toimijan elintarvikemääräysten vastaisen toiminnan syy, joka johtuu *valvontaviranomaisen* riittämättömistä välineistä tai resursseista valvoa toimijalle asetettujen elintarvikemääräysten noudattamista

119

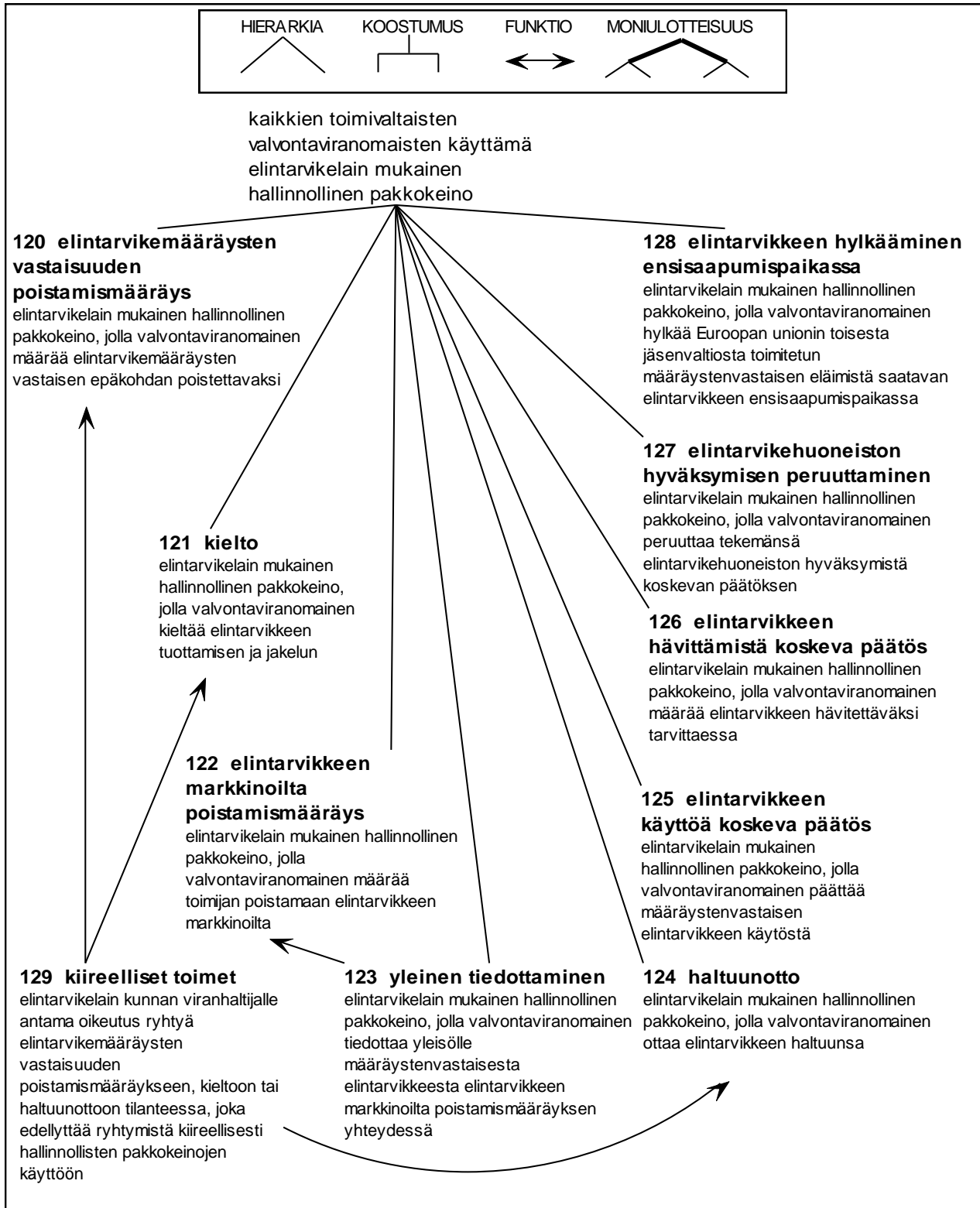
*** valvontatoimenpiteiden tehottomuus**

sv * ineffektiva kontrollåtgärder *pl*

en * inefficient control measures *pl*

toimijan elintarvikemääräysten vastaisen toiminnan syy, joka johtuu *valvontaviranomaisen* tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien *säännösten noudattamatta jättämisestä seuraavien valvontatoimenpiteiden* ja rikosoikeudellisten seuraamusten puuttumisesta

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Käsitekaavio 15. Toimivaltaisten valvontaviranomaisten käyttämät elintarvikelain mukaiset hallinnolliset pakkokeinot.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

120

*** elintarvikemääräysten vastaisuuden poistamismääräys**

sv * föreläggande *n* om att överträdelse av livsmedelsbestämmelserna skall avlägsnas

en * order to remove violations of food regulations

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* määrää elintarvikemääräysten vastaisen epäkohdan poistettavaksi

Elintarvikemääräysten vastaisuuden poistamismääräys on määritelty elintarvikelain (23/2006) 55 §:ssä.

121

kielto

sv förbud *n*

en prohibition; ban

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* kieltää *elintarvikkeen* tuottamisen ja jakelun

Kielto on määritelty elintarvikelain (23/2006) 56 §:ssä.

122

*** elintarvikkeen markkinoilta poistamismääräys**

sv * föreläggande *n* att dra tillbaka ett livsmedel från marknaden

en * order to withdraw food from the market

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* määrää *toimijan* poistamaan *elintarvikkeen* markkinoilta

Elintarvikkeen markkinoilta poistamismääräys on määritelty elintarvikelain (23/2006) 57 §:ssä.

123

yleinen tiedottaminen

sv information till allmänheten

en informing the public

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* tiedottaa yleisölle määräystenvastaisesta *elintarvikkeesta elintarvikkeen markkinoilta poistamismääräyksen* yhteydessä

Yleinen tiedottaminen on määritelty elintarvikelain (23/2006) 57 §:ssä.

124

haltuunotto

sv omhändertagande *n*

en seizure

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* ottaa *elintarvikkeen* haltuunsa

Haltuunotto on määritelty elintarvikelain (23/2006) 58 §:ssä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

125

elintarvikkeen käyttöä koskeva päätös

sv beslut *n* om användning av livsmedel

en decision on the use of a foodstuff

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* päättää määräystenvastaisen *elintarvikkeen* käytöstä

Valvontaviranomainen voi tehdä elintarvikkeen käyttöä koskevan päätöksen siitä, mihin tarkoituksiin elintarvikemääräysten vastaista elintarviketta voidaan käyttää tai mihin tarkoituksiin se voidaan luovuttaa, jos elintarviketta ei voi muuttaa määräysten mukaiseksi.

Elintarvikkeen käyttöä koskeva päätös on määritelty elintarvikelain (23/2006) 59 §:ssä.

126

elintarvikkeen hävittämistä koskeva päätös

sv beslut *n* om förstörande av livsmedel

en decision on the disposal of a foodstuff

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* määrää *elintarvikkeen* hävitettäväksi tarvittaessa

Valvontaviranomainen voi tehdä elintarvikkeen hävittämistä koskevan päätöksen, jos elintarviketta ei voida käyttää alkuperäiseen tarkoitukseensa eikä muihin tarkoituksiin eikä sitä voida muuttaa elintarvikemääräysten mukaiseksi.

Elintarvikkeen hävittämistä koskeva päätös on määritelty elintarvikelain (23/2006) 59 §:ssä.

127

elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttaminen

sv återkallelse av godkännande av en livsmedelslokal

en cancelling the approval of food premises

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* peruuttaa tekemänsä elintarvikehuoneiston hyväksymistä koskevan päätöksen

Elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttaminen on määritelty elintarvikelain (23/2006) 61 §:ssä.

128

*** elintarvikkeen hylkääminen ensisaapumispaikassa**

sv avvisande *n* av ett livsmedel vid den första ankomstplatsen

en rejecting foodstuffs at the first destination

elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla *valvontaviranomainen* hylkää Euroopan unionin toisesta jäsenvaltiosta toimitetun määräystenvastaisen eläimistä saatavan *elintarvikkeen ensisaapumispaikassa*

Elintarvikkeen hylkääminen ensisaapumispaikassa on määritelty elintarvikelain (23/2006) 60 §:ssä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

129

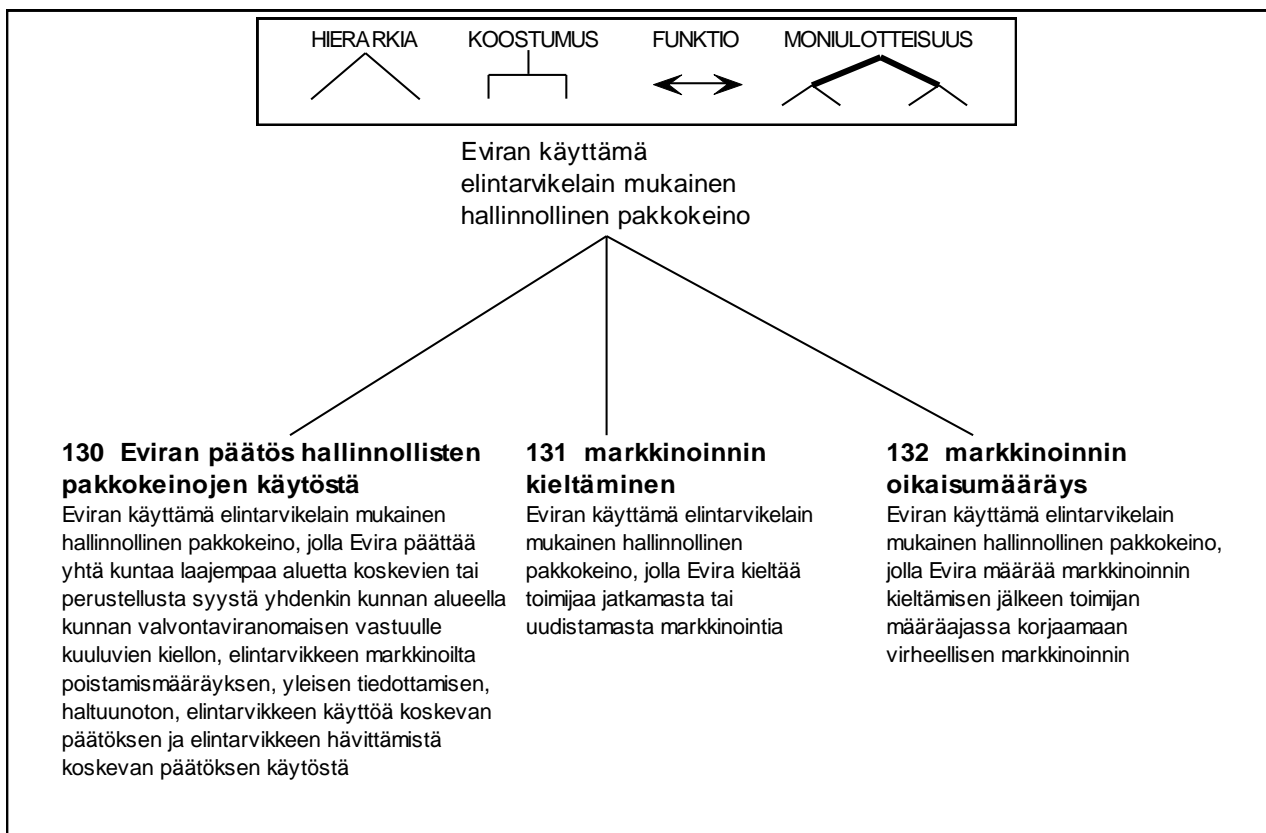
kiireelliset toimet pl

sv brådskande åtgärder pl; skyndsamma åtgärder pl

en urgent measures pl

 elintarvikelain kunnan viranhaltijalle antama oikeutus ryhtyä *elintarvikemääräysten vastaisuuden poistamismääräykseen, kieltoon* tai *haltuunottoon* tilanteessa, joka edellyttää ryhtymistä kiireellisesti *hallinnollisten pakkokeinojen* käyttöön

Kiireelliset toimet on määritelty elintarvikelain (23/2006) 63 §:ssä.

Käsitekaavio 16. Eviran käyttämät elintarvikelain mukaiset hallinnolliset pakkokeinot.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

130

Eviran päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

sv Eviras beslut *n* om användning av administrativa tvångsmedel

en decision of Evira concerning the use of administrative coercive measures

Eviran käyttämä elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla Evira päättää yhtä kuntaa laajempaa aluetta koskevien tai perustellusta syystä yhdenkin kunnan alueella kunnan *valvontaviranomaisen* vastuulle kuuluvien *kiellon*, *elintarvikkeen markkinoilta poistamismääräyksen*, *yleisen tiedottamisen*, *haltuunoton*, *elintarvikkeen käyttöä koskevan päätöksen* ja *elintarvikkeen hävittämistä koskevan päätöksen* käytöstä

Eviran päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä on määritelty elintarvikelain (23/2006) 64 §:ssä.

Otto-oikeus-termiä käytetään toisinaan siitä, että Evira tekee päätöksen kunnan valvontaviranomaisen vastuulle kuuluvien hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä yhden kunnan alueella.

131

markkinoinnin kieltäminen

sv förbud *n* mot marknadsföring; marknadsföringsförbud *n*

en marketing prohibition

Eviran käyttämä elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla Evira kieltää toimijaa jatkamasta tai uudistamasta markkinointia

Markkinoinnin kieltäminen on määritelty elintarvikelain (23/2006) 65 §:ssä.

132

*** markkinoinnin oikaisumääräys**

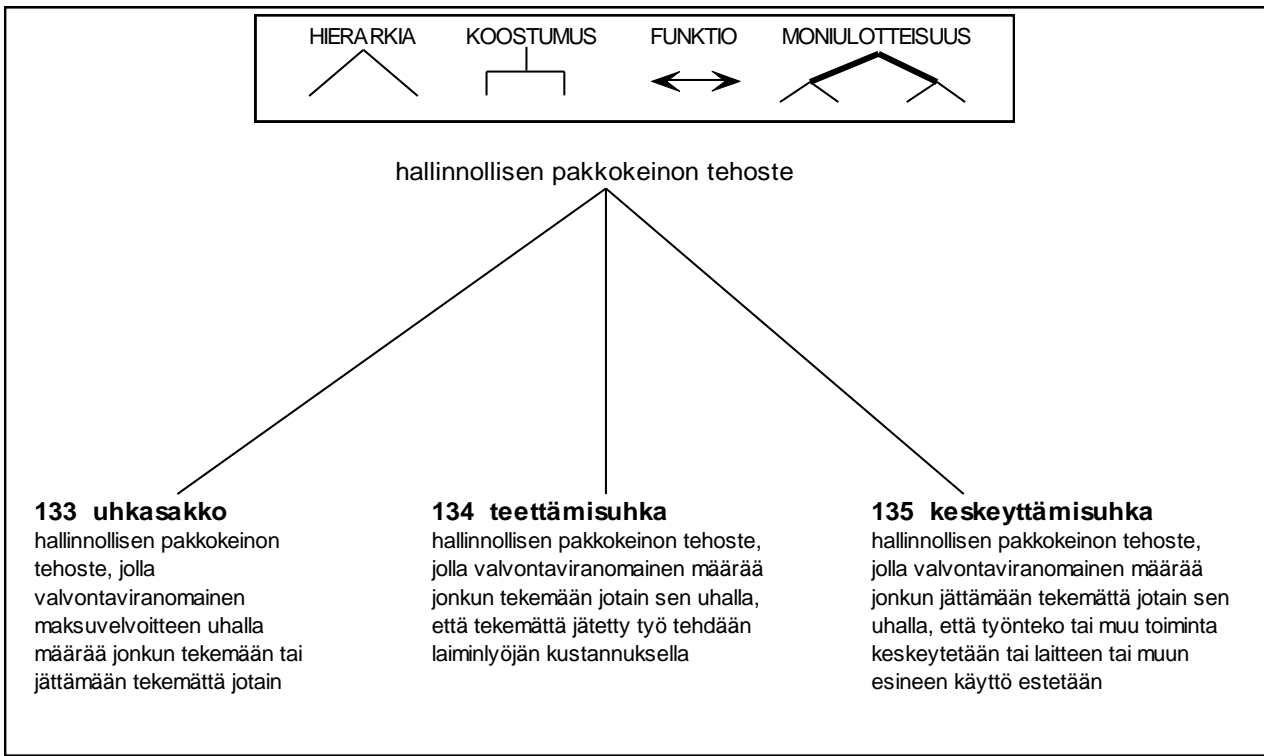
sv * föreläggande *n* att rätta marknadsföring

en * order to correct marketing

Eviran käyttämä elintarvikelain mukainen *hallinnollinen pakkokeino*, jolla Evira määrää *markkinoinnin kieltämisen* jälkeen *toimijan* määräajassa korjaamaan virheellisen markkinoinnin

Markkinoinnin oikaisu on määritelty elintarvikelain (23/2006) 66 §:ssä.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Käsitekaavio 17. Hallinnollisten pakkokeinojen tehosteet.

133

uhkasakko

sv vite *n*

en penalty payment

hallinnollisen pakkokeinon tehoste, jolla *valvontaviranomainen* maksuvelvoitteen uhalla määrää jonkun tekemään tai jättämään tekemättä jotain

Uhkasakon käytöstä säädetään elintarvikelain (23/2006) 68 §:ssä.

Valvontaviranomainen voi tehostaa elintarvikelain nojalla annettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla.

134

teettämisuhka

sv hot *n* om tvångsutförande

en threat of performance at the defaulter's expense

hallinnollisen pakkokeinon tehoste, jolla *valvontaviranomainen* määrää jonkun tekemään jotain sen uhalla, että tekemättä jätetty työ tehdään laiminlyöjän kustannuksella

Teettämisuhan käytöstä säädetään elintarvikelain (23/2006) 68 §:ssä.

Valvontaviranomainen voi tehostaa elintarvikelain nojalla annettua määräystä tai kieltoa teettämisuhalla.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

135

keskeyttämisuhka

sv hot *n* om avbrytande

en threat of suspension

hallinnollisen pakkokeinon tehoste, jolla *valvontaviranomainen* määrää jonkun jättämään tekemättä jotain sen uhalla, että työnteko tai muu toiminta keskeytetään tai laitteen tai muun esineen käyttö estetään

Keskeyttämisuhan käytöstä säädetään elintarvikelain (23/2006) 68 §:ssä.

Valvontaviranomainen voi tehostaa elintarvikelain nojalla annettua määräystä tai kieltoa keskeyttämisuhalla.

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

action in case of non-compliance	108	egg packing centre	40
activity	1	egg packing establishment	39
activity in dairy sector	7	egg packing station	39
activity in egg sector	13	egg packing station on farm	41
activity in fisheries sector	11	egg processing establishment	42
activity in grain, fruit and vegetables sector	14	egg processing plant	42
activity in meat sector	9	egg product	53
activity in milk sector	7	enforcement action	112
administrative coercive measure	112	entrepreneur	3
approval number of establishment	65	establishment	31
approval number of plant	65	farm egg packing station	41
approved food premises	29	first destination	30
audit	80	first destination operations	20
avoiding costs of compliance	117	first destination operator	27
ban	121	fish cleaning	12
basis for inspection	104	fishery product	50
cancelling the approval of food premises	127	follow-up inspection	99
category of activity	4	food	43
cereal product	54	food business	5
chargeable inspection	100	food business activity	5
check	91	food business operator	25
class of activity	4	food business operator without a place of activity	28
code of agricultural holding	66	food contact material	58
code of holding	66	food control plan	73
composite product	56	food handling minor in nature	21
consultation	109	foodstuff	43
control	59	free-of-charge inspection	101
control action	79	freezing	17
control authority	63	frequency of inspections	105
control data	69	fruit and vegetable product	55
control data form	84	further processing of milk products	8
control data specific to a type of activity	82	game handling establishment	36
control information	69	game processing establishment	36
control measure	79	game processing plant	36
control method	78	grain mill activity	15
control of production conditions	61	grain product	54
control plan for environmental health care	72	ground for inspection	104
control project	77	grounds for charge	102
criterion for charge	102	guidance	110
cutting establishment	35	hazard	87
cutting plant	35	hazard identification	89
data system for objects of control	85	health hazard	87
date of inspection	106	hearing a party	113
decision of Evira concerning the use of administrative coercive measures	130	identifier of the object of control	64
decision on the disposal of a foodstuff	126	in-house control	75
decision on the use of a foodstuff	125	inefficient control measures	119
documentary check	93	informing the public	123
egg packing center	40	inspection	91
		inspection based on suspicion	97

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

inspection frequency	105	own-check assessment category	83
inspection included in the inspection plan ..	94	packaging	19
inspection not included in the inspection plan	95	penalty payment	133
inspection of premises for approval	96	place of activity	2
inspection plan	74	place of business	2
inspection visit	92	place of slaughter for wild game	38
insufficient tools or resources of the control	118	plant	31
lack of competence by the operator	116	preparation	16
lack of information by the operator	115	preparation of vegetables for sale	22
liquid milk product	45	prepared fishery product	51
local kind of activity unit	2	primary food production	6
manufacture	16	processed fishery product	52
marketing prohibition	131	product control	60
material and article intended to come into contact with food; see food contact material	58	production method	68
meat	47	prohibition	121
meat preparation	49	project inspection	98
meat preparation establishment	37	raw meat preparation	49
meat processing plant	37	reason for inspection	104
meat product (1)	47	register	67
meat product (2)	48	reindeer slaughterhouse	33
milk drink	46	rejecting foodstuffs at the first destination	128
milk product	44	report of an offence	114
monitoring programme	76	request	111
national control data system	86	risk	88
national control programme	70	risk classification of an object of control	90
national food control programme	71	seizure	124
negotiation	109	slaughter	10
object of control	62	slaughterhouse	32
on-the-spot check	92	slaughtering	10
operator	3	small slaughterhouse	34
operator dealing with food contact material	26	small-scale selling of food	24
operator responsible for food contact material	26	temporary sale of food	23
order to correct marketing	132	threat of performance at the defaulter's expense	134
order to remove violations of food regulations	120	threat of suspension	135
order to withdraw food from the market	122	time spent on the inspection	107
organic food	57	type of check	103
own-check	75	type of inspection	103
		urgent measures	129
		vegetable product	55
		verification	81
		wrapping	18

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger termpostnumren.

administrativt tvångsmedel	112	förpackning	19
aktör	3	första ankomstplats	30
anläggning	31	godkänd livsmedelslokal	29
anläggningens nummer för godkännande ..	65	godkännandenummer på anläggning	65
anmodan	111	grund för avgift	102
anmälan om brott	114	grönsaksprodukt	55
arbetsställe	2	gårdspackeri	41
avgiftsbelagd inspektion	100	hot om avbrytande	135
avgiftsfri inspektion	101	hot om tvångsutförande	134
avgiftsgrund	102	hälsofara	87
avvisande av ett livsmedel vid den första ankomstplatsen	128	hörande av part	113
bearbetad fiskeriprodukt	52	icke-avgiftsbelagd inspektion	101
beslut om användning av livsmedel	125	identifiering av faror	89
beslut om förstörande av livsmedel	126	ineffektiva kontrollåtgärder	119
bristande kunskaper hos företagaren	116	information till allmänheten	123
bristande kännedom hos företagaren	115	inspektion	91
brottsanmälan	114	inspektion av dokument	93
brådskande åtgärder	129	inspektion enligt inspektionsplan	94
centralpackeri	40	inspektion inför godkännande	96
datasystem för kontrollobjekt	85	inspektion på basen av misstanke	97
dokumentinspektion	93	inspektion som inte finns i inspektionsplanen	95
eftergranskning	99	inspektion vid misstanke	97
egenkontroll	75	inspektionsbesök	92
egenkontrollens bedömningskategori	83	inspektionsdatum	106
ekologiskt livsmedel	57	inspektionsfrekvens	105
emballering	18	inspektionsplan	74
Eviras beslut om användning av administrativa tvångsmedel	130	instruktion	110
fiskeriprodukt	50	jordbrukslägenhetssignum	66
fiskrensning	12	kartläggningssprogram	76
flytande mjölkprodukt	45	kontroll	59
förberedelse för saluföring	22	kontroll av förhållanden	61
förbud	121	kontrolldata	69
förbud mot marknadsföring	131	kontrolldata för en verksamhetstyp	82
föreläggande att dra tillbaka ett livsmedel från marknaden	122	kontrolldatablankett	84
föreläggande att rätta marknadsföring	132	kontrollmetod	78
föreläggande om att överträdelse av livsmedelsbestämmelserna skall avlägsnas	120	kontrollmyndighet	63
företagare	3	kontrollobjekt	62
företagare inom livsmedelskontaktmaterial- branschen	26	kontrollobjektets identifikationsuppgift	64
företagare vid första ankomster	27	kontrollprojekt	77
företagarens bristande yrkeskunskap	116	kontrollåtgärd	79
företagarens okunskap	115	kvarnverksamhet	15
förhandlingsmöte	109	kött	47
förnyad inspektion	99	köttberedning	49
		köttprodukt	48
		köttproduktanläggning	37
		köttvara	47
		litet slakteri	34
		livsmedel	43

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

livsmedelsföretagare	25	frilevande vilt	38
livsmedelsföretagare med ansvar för import och vidareförmedling; se företagare vid första ankomster	27	småskalig livsmedelsförsäljning	24
livsmedelsföretagare utan verksamhetsställe	28	småskaligt slakteri	34
livsmedelskontaktmaterial	58	småslakteri	34
lokal verksamhetsenhet	2	spannmålsprodukt	54
marknadsföringsförbud	131	styckningsanläggning	35
mjölkdryck	46	styckningsföretag	35
mjölkprodukt	44	tid som använts för inspektionen	107
nedfrysning	17	tillfällig livsmedelsförsäljning	23
obetydlig hantering	21	tillsyn	59
omhändertagande	124	tillsynsdata	69
orsak till inspektion	104	tillsynsdata för en verksamhetstyp	82
otillräckliga verktyg eller resurser för tillsynen	118	tillsynsdatablankett	84
plan för livsmedelstillsyn	73	tillsynsdatasystem	86
plats för slakt av frilevande vilt	38	tillsynsmetod	78
polisanmälan	114	tillsynsmyndighet	63
primärproduktion av livsmedel	6	tillsynsobjekt	62
produkt som kommer i beröring med livsmedel; se livsmedelskontaktmaterial	58	tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddet	72
produktionsmetod	68	tillsynsprojekt	77
produktions sätt	68	tillverkning	16
produktkontroll	60	typ av inspektion	103
projektinspektion	98	undvikande av kostnader	117
register	67	uppföljande inspektion	99
renslakteri	33	uppmaning	111
revision	80	vegetabilisk produkt	55
riksomfattande datasystem för kontrolldata	86	verifikation	81
riksomfattande datasystem för tillsynsdata ..	86	verksamhet	1
riksomfattande tillsynsprogram	70	verksamhet inom fiskbranschen	11
riksomfattande tillsynsprogram för livsmedel	71	verksamhet inom köttbranschen	9
ringa hantering	21	verksamhet inom livsmedelsbranschen	5
risk	88	verksamhet inom mjölkbranschen	7
riskklassificering av kontrollobjekt	90	verksamhet inom spannmåls- och grönsaksbranschen	14
riskklassificering av tillsynsobjekt	90	verksamhet inom äggbranschen	13
rå bearbetad fiskeriprodukt	51	verksamhet vid första ankomstplatser	20
rå bearbetad produkt; se rå bearbetad fiskeriprodukt	51	verksamhetskategori	4
rå köttberedning	49	verksamhetsklass	4
sammansatt produkt	56	verksamhetsställe	2
skyndsamma åtgärder	129	verksamhetsutövare	3
slakt	10	vidareförädling av mjölkprodukter	8
slakteri	32	viltbearbetningsanläggning	36
slaktstuga; se plats för slakt av		vilthanteringsanläggning	36
		vite	133
		återkallelse av godkännande av en livsmedelslokal	127
		åtgärd vid bristande efterlevnad	108
		äggpackeri	39
		äggprodukt	53
		äggproduktanläggning	42

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietuenumeroihin.

arviointilomake	84	jälkitarkastus	99
asiakirjatarkastus	93	kala-alan toiminta	11
asianosaisen kuuleminen	113	kalaraakavalmiste	51
auditointi	80	kalastustuote	50
elintarvike	43	kalojen perkaus	12
elintarvikealan toimija	25	kasvituote	55
elintarvikealan toiminta	5	kauppakunnostus	22
elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttaminen	127	kehotus	111
elintarvikekontaktimateriaali	58	kemikaalilain valvontaohjelma; ks. valtakunnallinen valvontaohjelma.....	70
elintarvikekontaktimateriaalialan toimija	26	kemikaalilain valvontasuunnitelma; ks. ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma.....	72
elintarvikekontaktimateriaalialan toiminta; ks. elintarvikealan toiminta.....	5	keskeyttämisuhka	135
elintarvikemääräysten vastaisuuden poistamismääräys	120	keskuspakkaamo	40
elintarvikevalvontasuunnitelma	73	kielto	121
elintarvikkeen hylkääminen ensisaapumispaikassa	128	kiireelliset toimet	129
elintarvikkeen hävittämistä koskeva päätös	126	kohdetietojärjestelmä	85
elintarvikkeen kanssa kosketuksiin joutuva materiaali tai tarvike; ks. elintarvikekontaktimateriaali	58	kohteen hyväksyntään liittyvä tarkastus	96
elintarvikkeen käyttöä koskeva päätös	125	kustannusten välttäminen	117
elintarvikkeen markkinoilta poistamismääräys	122	kääriminen	18
elintarvikkeiden alkutuotanto	6	lahtivaja; ks. riistanteurastuspaikka	38
eläinten terveys- ja hyvinvointivalvontaohjelma; ks. valtakunnallinen valvontaohjelma.....	70	laitoksen hyväksymisnumero	65
eläinten terveys- ja hyvinvointivalvontasuunnitelma; ks. ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma.....	72	laitos	31
ensisaapumispaikka	30	leikkaamo	35
ensisaapumistoimija	27	liha	47
ensisaapumistoiminta	20	liha-alan toiminta	9
epäilyyn perustuva tarkastus	97	lihatuote	47
Eviran päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä	130	lihavalmiste	48
HACCP-järjestelmä; ks. omavalvonta	75	lihavalmistelaitos	37
HACCP-ohjelma; ks. omavalvonta	75	luomuelintarvike	57
HACCP; ks. omavalvonta.....	75	luonnonmukainen elintarvike	57
hallinnollinen pakkokeino	112	luonnonmukaisesti tuotettu elintarvike	57
haltuunotto	124	maatilapakkaamo	41
hintaperuste	102	maatilatunnus	66
hyväksymistarkastus	96	maitoalan toiminta	7
hyväksytty elintarvikehuoneisto	29	maitojuoma	46
jalostettu kalastustuote	52	maitotuote	44
		maitovalmiste	44
		maitovalmisteiden jatkojalostus	8
		maksullinen tarkastus	100
		maksuton tarkastus	101
		markkinoinnin kieltäminen	131
		markkinoinnin oikaisumääräys	132
		muna-alan toiminta	13
		munapakkaamo	39
		munatuote	53
		munatuotelaitos	42
		myllytoiminta	15

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

nestemäinen maitovalmiste	45	teurastamo	32
neuvottelu	109	teurastus	10
ohjaus	110	tietojärjestelmä; ks. rekisteri	67
olosuhdevalvonta	61	tilapakkaamo	41
omavalvonnan arviointiluokka	83	tilapäinen elintarvikkeiden myynti	23
omavalvonta	75	tilatunnus	66
omavalvontasuunnitelma; ks. omavalvonta ..	75	todentaminen	81
otto-oikeus;		toimija	3
ks. Eviran päätös hallinnollisten		toimijan osaamisen puute	116
pakkokeinojen käytöstä	130	toimijan tiedon puute	115
pakastaminen	17	toiminnan tarkastaminen	80
pakkaaminen	19	toiminnanharjoittaja	3
pienteurastamo	34	toiminta	1
poliisille tehtävä tutkintapyyntö	114	toimintaluokka	4
poroteurastamo	33	toimintatyyppi; ks. toimintaluokka	4
projektitarkastus	98	toimintatyyppikohtainen valvontatieto	82
raakalihavalmiste	49	toimipaikaton toimija	28
raakavalmiste; ks. kalaraakavalmiste	51	toimipaikka	2
rekisteri	67	toteaminen	81
riistankäsittelylaitos	36	tuotantotapa	68
riistanteurastuspaikka	38	tuoteturvallisuuden valvontaohjelma;	
rikosilmoitus	114	ks. valtakunnallinen valvontaohjelma	70
riski	88	tuoteturvallisuuden valvontasuunnitelma;	
seuranta; ks. seurantaohjelma	76	ks. ympäristöterveydenhuollon	
seurantaohjelma	76	valvontasuunnitelma	72
seurantatarkastus	99	tuotevalvonta	60
säännösten noudattamatta jättämisestä		tupakkalain valvontaohjelma;	
seuraava toimi	108	ks. valtakunnallinen valvontaohjelma	70
säännösten noudattamatta jättämisestä		tupakkalain valvontasuunnitelma;	
seuraava valvontatoimenpide	108	ks. ympäristöterveydenhuollon	
tarkastukseen käytetty aika	107	valvontasuunnitelma	72
tarkastuksen peruste	104	uhkasakko	133
tarkastuksen päivämäärä	106	uudelleenkäärminen; ks. käärminen	18
tarkastuksen tyyppi	103	uudelleenpakkaaminen; ks. pakkaaminen ...	19
tarkastus (1)	91	uudelleenpakkaus; ks. pakkaaminen	19
tarkastus (2)	92	uusintatarkastus	99
tarkastuskäynti	92	vaarojen tunnistaminen	89
tarkastuslomake	84	valmistus	16
tarkastuspäivämäärä	106	valtakunnallinen	
tarkastussuunnitelma	74	elintarvikevalvontaohjelma	71
tarkastussuunnitelmaan sisältyvä		valtakunnallinen valvontaohjelma	70
tarkastus	94	valtakunnallinen valvontatietojärjestelmä ...	86
tarkastussuunnitelman ulkopuolinen		valvonnan riittämättömät	
tarkastus	95	välineet tai resurssit	118
tarkastustiheys	105	valvonta	59
tavanomainen tarkastus	92	valvontakohte	62
teettämishuone	134	valvontakohteen riskiluokitus	90
terveydensuojelun valvontaohjelma;		valvontakohteen tunnistetieto	64
ks. valtakunnallinen valvontaohjelma	70	valvontakäynti	92
terveydensuojelun valvontasuunnitelma;		valvontamenetelmä	78
ks. ympäristöterveydenhuollon		valvontaprojekti	77
valvontasuunnitelma	72	valvontatieto	69
terveysvaara	87	valvontatietolomake	84

Elintarvikevalvonnan sanasto – Ohje valvontakohteisiin ja valvontatietoihin liittyvien termien käytöstä

valvontatoimenpide	79
valvontatoimenpiteiden tehottomuus	119
valvontaviranomainen	63
vilja- ja kasvisalan toiminta	14
viljatuote	54
virallinen valvonta; ks. valvonta.....	59
virtuaalihuoneisto; ks. hyväksytyt	
elintarvikehuoneisto.....	29
virtuaalitarkastus; ks. asiakirjatarkastus	93
virtuaalitoimija; ks. toimipaikaton toimija.....	28
vähäinen elintarvikkeiden myynti	24
vähäinen käsittely	21
yhdistelmätuote	56
yleinen tiedottaminen	123
ympäristöterveydenhuollon	
toimialakohtainen valtakunnallinen	
valvontaohjelma;	
ks. valtakunnallinen valvontaohjelma.....	70
ympäristöterveydenhuollon	
toimialakohtainen valvontasuunnitelma;	
ks. ympäristöterveydenhuollon	
valvontasuunnitelma.....	72
ympäristöterveydenhuollon	
valvontasuunnitelma	72
ympäristöterveydenhuollon yhteinen	
valtakunnallinen valvontaohjelma;	
ks. valtakunnallinen valvontaohjelma.....	70
ympäristöterveydenhuollon yhteinen	
valvontasuunnitelma;	
ks. ympäristöterveydenhuollon	
valvontasuunnitelma.....	72